

**ÜLEVAADE
EESTI OSALEMISEST EUROOPA
LIIDU KOHTU JA
EFTA KOHTU MENETLUSTES,
EESTI VASTU ALGATATUD
RIKKUMISMENETLUSTEST JA
PROJEKTI "EU PILOT"
PÄRINGUTEST
AASTAL 2016**

Välisministeerium
Juriidiline osakond
Euroopa Liidu õiguse büroo
2017

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
I OSA	6
EESTI OSALEMINE ELK JA EFTA KOHTU MENETLUSTES	6
1.1. OTSESED KOHTUASJAD.....	6
1.1.1 Kohtuasjad, kus Eesti on hageja (2).....	6
1.1.2 Kohtuasjad, kus Eesti on menetlusse astunud ühe poole nõuete toetuseks (1).....	7
1.2. EELOTSUSEMENETLUS	8
1.2.1. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud (3)	8
1.2.2. Teiste liikmesriikide kohtute algatatud eelotsusemenetlused, milles Eesti on esitanud seisukohad (21).....	10
1.3. ARVAMUSED.....	19
Pooleliolev arvamusedaotlus	19
II OSA	20
ÜLEVAADE EESTI VASTU ALGATATUD RIKKUMISMENETLUSTEST	20
2.1. DIREKTIIVIDE MITTEÕIGEAEGNE ÜLEVÕTMINE	21
2.1.1. Pooleliolevad rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades (22)	21
2.1.2 Lõpetatud rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades (13).....	24
2.2. SISULISED RIKKUMISMENETLUSED	27
2.2.1. Pooleliolevad sisulised rikkumismenetlused (8).....	27
2.2.2. Lõpetatud sisulised rikkumismenetlused (3)	29
III OSA	31
„EU PILOTI“ PÄRINGUD AASTAL 2016	31
Lõpetatud „EU Piloti“ päringud, millele järgneb rikkumismenetlus.....	31
IV OSA	33
STATISTIKA	33
4.1. Statistika Eesti osalemise kohta ELK menetlustes.....	33
4.2. Eesti vastu algatatud rikkumismenetluste statistika.....	36
4.3. Statistika "EU Piloti" päringute kohta 2010-2016	38

SISSEJUHATUS

Käesolev ülevaade käsitleb Eesti seisukohtade kaitsmist Euroopa Liidu Kohtus (edaspidi *ELK*), Euroopa Majanduspiirkonna Kohtus (edaspidi *EFTA Kohus*) ja Euroopa Komisjoni (edaspidi *komisjon*) algatatud rikkumismenetlustes, samuti projekti "EU Pilot" päringuid ajavahemikul 01.01.2016 kuni 31.12.2016.

Eesti seisukohtade kaitsmine ELK-s

2016. aastal ei esitanud Eesti ELK-sse ühtegi hagi ning ka Eesti vastu ei esitatud ELK-sse ühtegi hagi. Menetlus jätkus eelmisel aastal algatatud kohtuasjades. Eesti esitatud nn suhkrutrahvi kohtuasjas toimus suuline istung ja põllumajandustoetusi käsitlevas vaidluses vastas Eesti üldkohtu kirjalikele küsimustele.

Eesti jaoks on oluline osaleda eelotsusemenetluses, mille eesmärk on tagada EL õiguse ühtne tõlgendamine Euroopa Kohtu (edaspidi *EK*) ja liikmesriikide kohtute koostöös. EK-le Eesti seisukohtade esitamise vajalikkuse hindamisel lähtub Eesti eelkõige EK võimaliku otsuse mõjust Eestile: kas see võib tingida vajaduse muuta Eesti õigusakte või rakenduspraktikat või mõjutada Eesti valitud lähenemisviisi mingis valdkonnas. Hea meel on tõdeda, et 2016. aastal jätkus hea praktika, mille kohaselt ministriumid soovivad aina aktiivsemalt ja läbimõeldumalt osaleda eelotsusemenetluses, et kaitsta Eestile olulisi seisukohti. 2016. aastal osales Eesti 15 uues menetluses, mis on tublisti rohkem kui 2015. aastal esitatud kümme uut seisukohta.

Olulisematest eelotsusemenetlustest võiks välja tuua kohtuasju C-203/15 (Tele 2 Sverige) ja C-698/15 (Davis), mis käsitlevad küsimust, kas kõikide isikute sideandmete säilitamine õiguskaitse eesmärkidel on õiguspärane, ning kohtuasja C-18/16 (K), mis käsitleb varjupaigataotleja kinnipidamisaluste kooskõla EL põhiõiguste hartaga. Veel oli oluline kohtuasi C-284/16 (Achmea) EL liikmesriikide vahelises investeringute kaitse lepingus sisalduva vahekohtuklausli kooskõla kohta EL õigusega. Esile võiks tuua ka kohtuasja C-403/16 (El Hassani), mis käsitleb viisa andmisest keeldumise otsuse vaidlustamist kohtus. Viimaks väärivad märkimist kaks kohtuasja C-320/16 (Uber France) ja C-434/15 (Uber Spain), kus on peamiseks küsimuseks, kas Uber osutab infoühiskonna- või transporditeenust.

Selleks et Eesti huvisid aina paremini kaitsta, tuleb iga EK-sse esitatud eelotsusetaotlust analüüsida ning leida vajalik aja- ja inimressurs, et meile olulistes asjades Eesti seisukohad kohtule esitada.

ELK üldkohtu reform

Üldkohtu reformi käigus liideti Avaliku Teenistuse Kohus 2016. aastal üldkohtuga ning üldkohtuga liitusid ka esimesed uued (lisa)kohtunikud. Nimelt lepidi üldkohtu reformimisel kokku suurendada kohtunike arvu nii, et aastaks 2019 on igast liikmesriigist üldkohtus kaks kohtunikku. Eesti kohtunik lisandub reformi kolmandas etapis 2019. aastal. Üldkohtu reformi

eesmärk oli eelkõige võimaldada üldkohtul toime tulla suurenenud töömahuga ja vähendada kohtumenetluste pikkust.

Rikkumismenetlused

2016. aastal algatati 17 uut rikkumismenetlust direktiivide mitteõigeaegse ülevõtmise tõttu. See on samas suurusjärgus kui eelmisel aastal, mil algatati selliseid rikkumismenetlusi 15. Hea meel on tõdeda, et paljud (13) direktiivide mitteõigeaegset ülevõtmist puudutavad rikkumismenetlused eelmisel aastal lõpetati. Sealjuures ei jõudnud ükski rikkumismenetlus kohtufaasi.

31.12.2016 seisuga on Eesti suhtes pooleli kokku 30 rikkumismenetlust, millest 22 on seotud direktiivide ülevõtmise hilinemisega ja 8 mittenõuetekohase ülevõtmisega. Seega, 2016. aastal alustati ja on pooleli rekordarv rikkumismenetlusi.

Direktiivide ülevõtmise hilinemiste puhul tuleb silmas pidada, et liikmesriigile on võimalik trahvi määrata kohe, kui kohus direktiivi ülevõtmata jätmise tuvastab. Et vältida trahvide määramist, on oluline käsitada direktiivide ülevõtmist prioriteedina. Lisaks on praegustest kogemustest näha, et komisjon analüüsib asjades, kus kord on ülevõtmine juba hilinenud, ülevõtmismeetmeid väga hoolikalt, enne kui ta rikkumismenetluse lõpetab. On võimalik, et kui komisjon sellisel juhul tuvastab direktiivi ülevõtmisel sisulisi puudujääke, pöördub ta siiski kohtu poole trahvide määramise nõudega. Seetõttu on eriti tähtis, et direktiivid oleksid üle võetud eelkõige aegsasti, aga muidugi ka sisuliselt korrektselt.

Komisjon avaldas 2016. aasta lõpul uue teatise „EL õigus: parema kohaldamisega paremad tulemused“, kus muu hulgas märgib, et ta on otsustanud muuta oma praktikat ja nõuda direktiivide mitteõigeaegse ülevõtmise korral kohtusse pöördumisel lisaks karistusmaksale alati ka põhisummat. Sellest tulenevalt ei võta komisjon hagi tagasi ka juhul, kui liikmesriik on väidetava rikkumise kohtumenetluse ajal lõpetanud. Ehk siis komisjon ei lõpeta kohtumenetlust ning jätkab trahvi (põhisumma) nõudmist ka siis, kui Eesti võtab kohtumenetluse ajal direktiivi üle.

„EU Piloti“ päringud

„EU Piloti“ päringud ei tähenda veel rikkumismenetlust, vaid Eesti ja komisjoni dialoogi enne rikkumismenetluse algatamist. „EU Piloti“ päringuid algatati 2016. aastal Eesti suhtes 23. Aasta jooksul lõpetati 21 päringut ja nendest 15 juhul jäi komisjon Eesti vastusega rahule, ülejäänute suhtes plaanib algatada rikkumismenetluse. 31.12.2016 seisuga oli Eesti suhtes avatud 22 „EU Piloti“ päringut.

Eespool mainitud teatises EL õiguse kohaldamise kohta märgib komisjon, et nüüdsest kavatseb ta algatada rikkumismenetlused ilma „EU Piloti“ mehhanismi kasutamata, kui just ei leita, et konkreetse juhtumil oleks „EU Pilotist“ kasu. Seega saab „EU Piloti“ süsteemi kasutamisest enne rikkumismenetluse algatamist senise reegli asemel erand. Seda enam on oluline jätkata praegust praktikat ja esitada komisjonile juba „EU Piloti“ raames läbimõeldud ja põhjalikud selgitused, et komisjonil puuduks põhjus rikkumismenetlust algatada. Raske on ennustada, kui palju Eesti suhtes algatatavate rikkumismenetluste arv komisjoni uue lähenemise tõttu suureneb.

Nagu eespool märgitud, 2016. aastal algatati Eesti suhtes 23 „EU Piloti“ päringut, 2015. aastal oli algatatud päringuid 15.

Ülevaate on koostanud Välisministeeriumi juriidilise osakonna EL õiguse büroo direktor Arnika Kalbus (637 7441), sama büroo jurist ja Eesti esindaja ELK-s Nele Grünberg (637 7432) ning sama büroo juristid Edit Kubinyi (637 7434) ja Katarina Suurkuusk (637 7437). Statistilise osa on koostanud sama büroo spetsialist Katre Jaakson (637 7436). Ülevaate on keeleliselt toimetanud Välisministeeriumi juriidilise osakonna keeletekspert Riina Martinson (637 7404). Valdkonna eest vastutav asekanstler on Välisministeeriumi juriidiliste ja konsulaarküsimuste asekanstler Annely Kolk (637 7400).

I OSA

EESTI OSALEMINE ELK JA EFTA KOHTU MENETLUSTES

EL liikmesriik saab ELK menetlustes osaleda hageja, kostja või ühe poole nõuete toetuseks menetlusse astujana kas üldkohtus või EK-s. Lisaks on liikmesriigil võimalus esitada seisukohad EK eelotsusemenetluses või arvamuse andmise menetluses. Liikmesriik saab seisukohad esitada ka EFTA Kohtu arvamuse andmise asjades, mis sarnanevad menetluse poolest EK eelotsusemenetlusega.

ELK-le esitati möödunud aastal 1666 kohtuasja, mis on pisut vähem kui eelmisel aastal (1711). EK-le esitati 692 uut asja, millest eelotsusetaotlusi oli 470. Üldkohtule esitati 2016. aastal 974 kohtuasja. 2015. aastal oli kohtuasju 831. Märkimisväärne kasv on suuresti tingitud sellest, et nüüd lahendab üldkohus ka liidu avaliku teenistuse vaidlusi, mida enne lahendas Avaliku Teenistuse Kohus (neid kohtuasju tuli üldkohtule 2016. aastal kokku 163). Põhjalikuma ülevaate EK ja üldkohtu tegevusest ning statistikast saab ELK aastaaruandest, mis on kättesaadav ELK veebilehel.

Eesti esitas 2016. aastal ELK-le seisukohad 15 uues kohtuasjas, mida võib pidada viimase viie aasta arvestuses keskmiseks tulemuseks. 2016. aastal Eesti üheski EFTA Kohtu arvamuse andmise asjas ei osalenud. Siiski ei saa Eesti puhul pidada kõige olulisemaks menetlustes osalemise arvu, vaid pigem seda, et Eesti jaoks olulistest asjades oleks Eesti seisukohad kohtule esitatud.

Esimene alajaotus keskendub nn otsestele hagidele ehk kohtuasjadele, kus Eesti on hagejaks, kostjaks või astunud menetlusse ühe poole nõuete toetuseks. Teine alajaotus annab ülevaate Eesti esitatud kirjalikest märkustest EK eelotsusemenetluse raames, kolmas alajaotus käsitleb Eesti osalemist EK arvamuse andmise menetluses. Statistika on eraldi välja toodud ülevaate IV osas.

Iga ülevaates kajastatud kohtuasja puhul on välja toodud vaidluse asjaolud, Eesti seisukoht ning menetluse seis (kirjalik menetlus, suuline istung, kohtujuristi ettepanek või kohtuotsus). Kohus ei ole menetluse jooksul tähtaegadega seotud ning kohtumenetluste erisustest tulenevalt ei ole võimalik ennustada järgmisi menetlustetappe ega nende saabumist.

1.1. OTSESED KOHTUASJAD

2016. aastal ei esitanud Eesti ELK-sse ühtegi hagi ning ka Eesti vastu ei esitatud ühtegi hagi. Jätkus menetlus kohtuasjas T-117/15, kus toimus suuline istung, ning kohtuasjas T-157/15, kus Eesti esitas vastused üldkohtu saadetud kirjalikele küsimustele. Kohtuotsuste tegemise aeg ei ole veel teada.

1.1.1 Kohtuasjad, kus Eesti on hageja (2)

1) Eesti vs. Euroopa Komisjon T-117/15 (suhkrutrahv)

22.12.2014 saatis komisjoni põllumajanduse ja maaelu arenduse peadirektoraat Eestile otsuse, millega komisjon keeldus muutmast 13.11.2006 otsust 2006/776/EÜ, mis kohustas Eestit

maksma 45 686 268 eurot Euroopa Ühenduste omavahenditesse (nn suhkrutrahv). Eesti esitas 03.03.2015 üldkohtule komisjoni vastu hagi, milles palus tühistada komisjoni 22.12.2014 otsuse ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Eesti palus ELTL artikli 263 alusel üldkohtul tunnistada komisjoni otsus tühiseks, kuna see oli vastuolus Eesti EL-iga ühinemisakti IV lisaga, samuti rikkus komisjon hea halduse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Lisaks puudus komisjoni põllumajanduse ja maaelu arenduse peadirektoraadil pädevus teha kirjas sisalduv põhimõtteline otsus. ELTL artikli 250 kohaselt oleks otsuse pidanud tegema komisjoni kolleegium lihthääaltenamusega.

Kohtuasjas toimus 07.09.2016 suuline istung, millel Eesti osales.

2) Eesti vs. Euroopa Komisjon T-157/15 (maaelu arengukava)

Euroopa Komisjon võttis 16.01.2015 vastu rakendusotsuse, mille kohaselt ei kaeta EL eelarvest kulusid, mida liikmesriigid on kandnud Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi raames. Komisjon tegi finantskorrektsiooni põhjusel, et Eesti ei rakendanud nõuetele vastavuse süsteemi nõudeaastatel 2009, 2010 ja 2011 kooskõlas liidu eeskirjadega. Eesti ei nõustunud komisjoni rakendusotsusega ja esitas 30.03.2015 üldkohtule hagi selle tühiseks tunnistamiseks.

Eesti palus ELTL artikli 263 alusel üldkohtul tunnistada komisjoni otsus tühiseks, sest komisjon on valesti hinnanud rakendusotsuse aluseks olevaid faktilisi asjaolusid ja jõudnud väärarusaamale, et Eesti on ohustanud liidu finantshuve. Eesti arvates on komisjon rikkunud määruse (EL) nr 1306/2013 (ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta) artiklit 52 ning hea halduse, õiguskindluse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Lisaks leidis Eesti, et 2% kindla määraga finantskorrektsiooni määramine Eestile on selgelt ebaproportsionaalne.

14.07.2016 esitas üldkohus pooltele kirjalikud küsimused, millega paluti pooltel täpsustada ja selgitada mõningaid väiteid ning vaidluse aspekte. Eesti vastas küsimustele 03.08.2016. Kohtuasjas toimus 10.01.2017 suuline istung, millel Eesti osales.

1.1.2 Kohtuasjad, kus Eesti on menetluse astunud ühe poole nõuete toetuseks (1)

C-126/15 Euroopa Komisjon vs. Portugali Vabariik (sigarettide maksumärgid)

Komisjon palus EK-l tuvastada, kas Portugal on jätnud täitmata aktsiidirektiivi (2008/118/EÜ) artiklist 7, artikli 9 esimesest lõigust ja artikli 39 lõikest 3 tulenevad kohustused ning rikkunud proportsionaalsuse põhimõtet. Komisjoni hinnangul on ebaseaduslik pärast aktsiisitõusu kehtestatud turustamis- ja müügikeeld sigaretipakkide suhtes, mida on juba maksustatud ja tarbimisse lubatud.

Eesti astus menetluse Portugali toetuseks. Eesti seisukoha järgi on Portugali kehtestatud sigarettide müügipiirang õiguspärane ning uutele maksumärkidele ülemineku periood piisavalt pikk ja seega kooskõlas nii aktsiidirektiivi kui ka proportsionaalsuse põhimõttega. Müügipiirang võimaldab parimal moel saavutada direktiiviga taotletavaid eesmärke (sh

saavutada aktsiisi alammäär, tagada eelarvetulude laekumine ja tervisekaitse ning vältida turumoonutusi) ega ole seejuures karmim, kui on nende eesmärkide saavutamiseks vajalik.

27.10.2016 esitas kohtujurist oma ettepaneku. Kohtujurist nõustus Portugali ja Eesti seisukohaga, et EL õigusega ei ole vastuolus müügipiirang, kui sigarettidele kehtestatud aktsiismäär tõuseb. Kohtujuristi ettepanek ei ole kohtule siduv.

1.2. EELOTSUSEMENETLUS

Eelotsusemenetluse eesmärk on tagada EL õiguse ühtne tõlgendamine EK ja liikmesriikide kohtute koostöös. Selleks on liikmesriigi kohtul, juhul kui ta kahtleb EL õigusakti tõlgendamises või kehtivuses, õigus ja teatud juhtudel ka kohustus pöörduda tekkinud küsimustega EK poole. EK edastab eelotsusetaotluse kõigile liikmesriikidele, kes võivad kahe kuu jooksul esitada eelotsusetaotluses püstitatud küsimustes oma seisukohad. Liikmesriikidel on võimalik seisukoht esitada ka suulises menetluses.

Eesti kohtud on esitanud EK-le 18 eelotsusetaotlust (seitse eelotsusetaotlust on esitanud Riigikohus, kuus Tartu Ringkonnakohus, ühe Tallinna Ringkonnakohus, kolm Tallinna Halduskohus ja ühe Harju Maakohus). 2016. aastal esitati Eesti kohtutest üks eelotsusetaotlus.

Alates 2004. aastast on Eesti kokku esitanud seisukohad 105 eelotsusemenetluses. Järgnevalt käsitletakse kõigepealt kolme kohtuasja, kus eelotsust on küsinud Eesti kohus. Seejärel on välja toodud teiste liikmesriikide kohtute algatatud eelotsusemenetlused, milles Eesti on seisukohad esitanud.

1.2.1. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud (3)

Lõpetatud eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohus

1) C-280/15 Nikolajeva (kaubamärk)

Eesti kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mis puudutab määruse (EÜ) nr 207/2009 (ühenduse kaubamärgi kohta) tõlgendamist. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus EK-l esiteks analüüsida teatavat vastuolu määruse ja riigisisese menetlusõiguse vahel, teiseks selgitada hageja nõuete rahuldamise võimaluse ajalisi piire ning kolmandaks anda suuniseid määruse artikli 9 lõikes 3 sisalduva mõiste „mõistlik kompensatsioon“ sisustamiseks ja ulatuse määramiseks.

Eesti esitas 01.10.2015 EK-le seisukoha, et riigisisene kohus ei pea kohaldama materiaalsoiguslikku kaitsevahendit juhul, kui hageja seda ei taotle. Teiseks leidis Eesti, et liidu kaubamärgi omanik saab nõuda kolmandalt isikult kaubamärgiga identse tähise kasutamise eest alates kaubamärgi registreerimise taotluse avaldamisest kuni kaubamärgi registreerimise avaldamiseni üksnes mõistlikku kompensatsiooni. Kolmandaks leidis Eesti, et mõistlik kompensatsioon sel perioodil hõlmab vähem nõudeid kui juba registreeritud kaubamärgi rikkumise korral ettenähtud õiguskaitse. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK otsustaks Eesti seisukohast erinevalt, mõjutaks see tsiviilkohtumenetluse seadust ja/või kaubamärgiseadust.

22.06.2016 jõudis EK kõigile kolmele küsimusele vastates Eestiga sarnastele järeldustele. EK leidis, et määrusega ei ole vastuolus riigisisese menetlusõiguse normid, mille kohaselt jätab liikmesriigi kohus seetõttu, et kaubamärgi omanik ei ole esitanud vastavat nõuet, tegemata korralduse, millega keelatakse kolmandal isikul EL kaubamärgiga seotud õigusi rikkuvaid toiminguid jätkata. Seega ei kohusta määrus liikmesriigi kohut väljuma hagi raamidest. EK jõudis järeldusele, et EL kaubamärgi omanik ei saa nõuda kahjuhüvitist kolmanda isiku toimingute eest, mis on tehtud enne kaubamärgi registreerimise taotluse avaldamist. Ajavahemikus kaubamärgi registreerimise taotluse avaldamisest kuni kaubamärgi registreerimise avaldamiseni on kaubamärgi omanikul võimalik nõuda tema õigusi rikkuvate toimingute eest mõistlikku kompensatsiooni. EK leidis, et mõistlik kompensatsioon on selle kasu tagastamine, mille kolmandad isikud on tegelikult saanud asjaomase kaubamärgi kasutamisest. See ei hõlma kaubamärgi omanikul tekkida võinud ulatuslikuma, sealhulgas mittevaralise kahju hüvitamist.

2) C-572/15 F. Hoffmann-La Roche (ravimite täiendava kaitse tunnistuse kehtivus)

Eesti Riigikohus esitas EK-le küsimuse määruses nr 469/2009 (ravimite täiendava kaitse tunnistuse kohta) Eesti EL-iga ühinemise tõttu kehtestatud üleminekusätte kohta. Riigikohus küsis, kas määrusest tulenev ravimite täiendava kaitse ajaline lühendamine – kokku maksimaalselt 15 aastat alates ravimi esmase müügiloo väljastamisest EL-is – kohaldub ka täiendava kaitse tunnistuste suhtes, mis on välja antud Eesti õigusaktide kohaselt enne Eesti ühinemist EL-iga. Teiseks küsis Riigikohus, kas määruse üleminekusäte on kooskõlas EL õigusega, eelkõige omandatud õiguste kaitse üldpõhimõtetega, õiguse tagasiulatuva mõju keelu põhimõttega ja EL põhiõiguste hartaga.

17.02.2016 esitas Eesti EK-le kirjalikud märkused.

05.10.2016 otsustas EK sarnaselt Eesti seisukohaga, et määrus ja sellest tulenev kaitse ajaline lühendamine kohaldub ka ravimite täiendava kaitse tunnistuste suhtes, mis on välja antud Eesti õigusaktide kohaselt enne Eesti ühinemist EL-iga. EK rõhutas, et alates 1. maist 2004 ei sõltu täiendava kaitse tunnistuse kehtivusaeg mitte esmase müügiloo väljaandmisest Eestis, vaid selle väljaandmisest EL-is. Täiendava kaitse tunnistuse kehtivusaja arvutamisel tuleb seega lähtuda kuupäevast, mil ravimi esmane müügiluba anti välja Šveitsis. EK leidis nagu Eestigi, et EK-l puudub pädevus lahendada määruse asjakohase üleminekusätte kehtivuse küsimust, sest säte lisati määrusesse EL-iga ühinemise aktiga. Ühinemisakt moodustab EL esmase õiguse, seega ei ole tegemist liidu institutsioonide vastu võetud õigusaktiga, mille kehtivust kohus saaks hinnata.

Pooleliolev eelotsusemenetlus, mille on algatanud Eesti kohus

C-194/16 Bolagsupplysningen et Ilsjan (kohtualluvus)

Rootsi turul tegutsev Eesti äriühing Bolagsupplysningen OÜ (I hageja) ja tema juhatuse liige I. I. (II hageja) esitasid Harju Maakohtule hagi Rootsi äriühingu Svensk Handel AB (kostja) vastu selle Rootsi äriühingu peetavas rootsikeelses internetikeskkonnas Eesti äriühingu kohta avaldatud ebaõigete andmete ümberlükkamiseks ja kommentaaride eemaldamiseks ning avaldatu tõttu väidetavalt tekkinud kahju hüvitamiseks. Riigikohtul tekkis kahtlus, kas praegusel juhul on võimalik vaidluse lahendamine Eesti kohtus. Seetõttu esitas Riigikohus EK-le eelotsusetaotluse,

millega soovis teada, kas määrust (EÜ) nr 1215/2012 (kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) tuleb tõlgendada nii, et juriidiline isik võib kahju hüvitamise hagi esitamisel kohtualluvust määrates lähtuda oma huvide keskme teooriast. Kohtualluvuse määramist hageja huvide keskme järgi on EK lubanud füüsilise isiku isikuõiguste rikkumise kontekstis.

Eesti esitas 10.08.2016 EK-le seisukoha, et juriidilise isiku puhul üldisest ja valikulisest kohtualluvusreeglit erandi tegemine lähtuvalt tema huvide keskmest ei ole määrusega kooskõlas ega vasta kohtualluvusreeglite eesmärgile, milleks on kohtualluvuse ettenähtavus. Juriidiliste isikute puhul tuleb seega kohtualluvus kindlaks määrata kostja alalise elukoha järgi. Erandina sellest üldreeglit saaks lepinguvälise kahju tekitamisega seonduvate nõuete korral isik pöörduda kohtusse ka selles liikmesriigis, kus kahjustav sündmus on toimunud või võib toimuda. Eesti leidis, et juriidilise ja füüsilise isiku erinev kohtlemine on kohtualluvusreeglite puhul põhjendatud.

1.2.2. Teiste liikmesriikide kohtute algatatud eelotsusemenetlused, milles Eesti on esitanud seisukohad (21)

Lõpetatud eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud (7)

1) C-493/14 Dilly's Wellnesshotel (riigiabi)

Austria kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus tõlgendada määrust (EÜ) nr 800/2008 (üldine grupierandi määrus) riigiabi käsitlevas menetluses. Austria kohus soovis teada, kas EL õigusest tulenevalt peavad keskkonnamaksu vähendamise vormis antava riigiabi kavad lisaks energiatoodete ja elektrienergia maksustamise direktiivi 2003/96/EÜ tingimustele vastama ka täiendavatele keskkonnakaitse tingimustele.

18.02.2015 esitas Eesti EK-le seisukoha, mille kohaselt piisab, kui abikava vastab energiatoodete ja elektrienergia maksustamise direktiivi tingimustele, sest sellesse on lisatud ka keskkonnakaitse nõuded. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK otsustaks Eesti seisukohast erinevalt, võib EL õigusega olla vastuolus Eestis põllumajanduses kasutatava erimärgistatud diislikütuse aktsiisisoodustus.

21.07.2016 otsuses analüüsis EK esmalt teatamiskohustusest vabastamise vormilisi tingimusi. EK leidis, et tingimus, mille kohaselt peab abikavades olema sõnaselgelt viidatud üldise grupierandi määrusele, esitatud selle pealkiri ja viide Euroopa Liidu Teatajas avaldamise kohta, ei ole pelk formaalsus, vaid kohustuslik nõue. Seega, selle eiramisel ei saa nimetatud määruse alusel ELTL artikli 108 lõike 3 kohasest teatamiskohustusest vabastada. Kuna eeltoodust tulenevalt ei või Austria tugineda üldise grupierandi määruses ettenähtud teatamiskohustusest vabastamisele, ei analüüsinud EK teatamiskohustusest vabastamise sisulisi tingimusi.

2) C-501/14 EL-EM 2001 (veoettevõtjate vastutus)

Ungari kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles soovis teada, kas veoettevõtja sõiduki seismajätmine olukorras, kus sõidukijuht pani toime rikkumise ja ta võeti selle eest ka vastutusele, on määrusega (EÜ) nr 561/2006 (teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamise kohta) kooskõlas. Lisaks soovis kohus teada, kas mõne teise

isiku poolt toime pandud õigusrikkumise eest kolmanda isiku suhtes võetud meetet tuleb lugeda tema vastu rakendatud karistuseks.

Eesti esitas 20.02.2015 EK-le seisukoha, et määruse sõnastusega on kooskõlas, kui veoettevõtja omandis olev veok peetakse kuni sõidukijuhi toimepandud rikkumise eest määratud trahvi tasumiseni kinni, arvestades määruse eesmärki parandada järelevalvet, haldussunni praktikat ja liiklusohutust. Teisele küsimusele vastas Eesti, et kolmanda isiku suhtes kohaldatavat meetet ei tule lugeda karistuseks.

19.10.2016 otsustas EK erinevalt Eesti seisukohast, et selline tagav meede nagu veoettevõtjale kuuluva veoki seismajätmine, kuigi ainukesena võeti rikkumise eest vastutusele sõidukijuht, ei vasta proportsionaalsuse põhimõttele. Kuna põhikohtuasjas määrati trahv sõidukijuhile, aga tagav meede suunati üksnes veoettevõtja vastu, siis sellises olukorras ei olnud sõiduki seismajätmine juhi suhtes tegelikult ei hoiatav ega tõhus. Alternatiivina oleks tulnud kaaluda juhtimisõiguse tühistamist, peatamist või piiramist kuni trahvi tasumiseni, sest sellisel meetmel oleks juhi suhtes olnud hoiatav ja tõhus toime, lisaks oleks see vastanud proportsionaalsuse põhimõttele.

3) C-550/14 Envirotec Denmark (kullamaterjal, pöördmaksustamine)

Taani kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse selle kohta, kas käibemaksudirektiivi 2006/112/EÜ järgi võib kullasisaldusega kasutatud metallesemetest kokkusulatatud kange pidada direktiivi mõttes kullamaterjaliks või pooltooteks.

Eesti esitas 23.03.2015 EK-le seisukoha, mille kohaselt võib kange pidada kullamaterjaliks või pooltooteks. Kullakangide käsitlemine kullamaterjali või pooltootena annab liikmesriikidele võimaluse panna nendega tehtavate tehingute korral vastutus käibemaksu maksmise eest kauba või teenuse saajale, mis tähendab, et kangide ostu-müügitehingute käibemaksuga maksustamisel kohaldatakse pöördmaksustamist.

26.05.2016 otsustas EK sarnaselt kohtujuristi ettepaneku ning Eesti seisukohaga, et kange võib pidada kullamaterjaliks või pooltooteks.

4) C-114/15 Audace (veterinaarravimite paralleelimport)

Prantsusmaa kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus tõlgendada direktiivi 2001/82/EÜ (veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta). Prantsusmaa kohus soovis teada, kas liikmesriigi õigusnormid, mis reguleerivad veterinaarravimite paralleelimpordiks loa taotlemist, on kooskõlas direktiiviga 2001/82/EÜ, direktiiviga 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) ning kaupade ja teenuste vaba liikumise põhimõttega.

Eesti esitas 19.06.2015 EK-le seisukoha, mille kohaselt on paralleelimportimise võimalus direktiivist 2001/82/EÜ tulenevalt ette nähtud üksnes hulгимүүjatele ning sellega ei piirata õigustamatult kaupade vaba liikumist. Eesti pidas põhjendatuks, et teise liikmesriigi hulгимүүgiloa omaja peab taotlema ka nn sihtriigi pädevalt asutuselt hulгимүүgiluba selleks, et tal tekiks õigus taotleda veterinaarravimite paralleelimpordiks luba. Lisaks leidis Eesti, et direktiivi 2006/123/EÜ ei saa tõlgendada nii, et paralleelselt ravimi turuleviija ei pea järgima

ravimiohutuse järelevalve nõudeid. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK otsustaks Eesti seisukohast erinevalt, mõjutab see ravimiseadust.

27.10.2016 leidis EK erinevalt Eestist, et ELTL artiklitega 34 ja 36 on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt võivad veterinaarravimeid paralleelimportida ainult hulгимүүјад ning mis seega välistavad loomakasvatavate võimaluse importida veterinaarravimeid oma farmi tarbeks. Sellega piiratakse liikmesriikidevahelist kaubandust rohkem, kui on vajalik inimeste ja loomade tervise kaitse eesmärgi saavutamiseks. EK leidis sarnaselt Eestiga, et ELTL artiklitega 34 ja 36 ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille järgi peab veterinaarravimeid paralleelimportivatel loomakasvatavatel olema ettevõtte selle liikmesriigi territooriumil ning nad peavad täitma kõiki direktiivi 2001/82/EÜ artiklites 73–79 ette nähtud ravimiohutuse järelevalve kohustusi.

5) C-203/15 ja C-698/15 Tele2 Sverige (sideandmete säilitamine)

Rootsi kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, et välja selgitada, kas EL õigusega on kooskõlas andmete säilitamist reguleerivad Rootsi õigusnormid, mis on vastu võetud eesmärgiga rakendada direktiivi 2006/24/EÜ (elektrooniliste sideteenuste andmete säilitamise kohta), mille EK tunnistas 08.04.2015 otsusega kohtuasjades C-293/12 ja C-594/12 (edaspidi *Digital Rights Irelandi kohtuotsus*) tühiseks. Ühendkuningriigi kohtu küsimuse eesmärk oli välja selgitada, kas Digital Rights Irelandi kohtuotsus kehtestab liikmesriigile kohustuslikud proportsionaalsuse tagamise kriteeriumid selleks, et sideandmete säilitamise riigisisised reeglid oleksid kooskõlas EL põhiõiguste harta artiklitega 7 ja 8.

Eesti esitas 25.08.2015 EK-le seisukoha, et e-privatsuse direktiivi 2002/58/EÜ artikli 15 lõige 1 võimaldab liikmesriikidel kehtestada riigisiseseid õigusakte, millega piiratakse e-privatsuse direktiivi nõudeid, kui see on vajalik, otstarbekas ja proportsionaalne muu hulgas kriminaalkuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja kohtus menetlemiseks. Eesti leidis, et andmete säilitamist reguleerivates riigisisestest õigusaktides tuleb siiski sätestada tagatised ja tingimused, millele sideandmete säilitamine kriminaalõiguslikel eesmärkidel peab vastama.

Lisaks esitas Eesti 25.02.2016 EK-le seisukoha, et Digital Rights Irelandi kohtuotsuses väljendatud proportsionaalsuse hindamise ja tagamise tingimused on näitlikustavad ja suunavad. Riigisiseste reeglite kehtestamisel peavad liikmesriigid kohtuotsuses esitatud tingimusi arvesse võtma, kuid need ei ole kohustuslikud ega ainuvõimalikud proportsionaalsuse tagamise kriteeriumid.

Eesti seisukoha esitamine mõlemas eelotsuseasjas oli vajalik, sest kui EK asuks seisukohale, et andmete säilitamise kohustuse sätestamine riigisiseses õiguses on vastuolus EL õigusega, mõjutaks see Eesti kriminaalmenetlusõigust ja kuritegevusvastast võitlust.

21.12.2016 otsustas EK erinevalt Eestist, et arvestades harta artikleid 7, 8 ja 11 ning artikli 52 lõiget 1 on direktiivi 2002/58 artikli 15 lõikega 1 vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad kuritegevuse vastu võitlemise eesmärgil ette kõiki elektroonilise side vahendeid puudutava kohustuse säilitada üldiselt ja vahet tegemata kõikide abonentide ja registreeritud kasutajate kõik liiklusandmed ja asukohaandmed. Samuti leidis kohus, et direktiivi 2002/58 artikli 15 lõiget 1

tuleb harta artikleid 7, 8 ja 11 ning artikli 52 lõiget 1 arvesse võttes tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis reguleerivad liiklusandmete ja asukoohaandmete kaitset ja turvalisust ning eelkõige pädevate ametiasutuste juurdepääsu säilitatavatele andmetele, kui seda juurdepääsu ei piirata üksnes raske kuritegevuse vastu võitlemisega; ei nähta ette, et andmete juurdepääsu saamise tingimuseks on kohtu või sõltumatu haldusasutuse eelnev kontroll ning ei nõuta, et kõnealuseid andmeid säilitataks liidu territooriumil.

Kohus märkis siiski, et artikli 15 lõikega 1 ja hartaga ei ole vastuolus, kui liikmesriik võtab vastu õigusnormid, mis raske kuritegevuse vastu võitlemise eesmärgil võimaldavad liiklusandmeid ja asukoohaandmeid eesmärgipäraselt ja ennetavalt säilitada, tingimusel et säilitatavad andmeliigid, asjassepuutuvad sidevahendid ja isikud ning säilitamise kestus on piiratud rangelt vajalikuga. Kohus andis ka mõned juhised, millele liikmesriigi õigusnormid peavad vastama, et täita kohtu esitatud nõudeid.

6) C-446/15 Signum Alfa Sped (käibemaksu mahaarvamisõigus)

Ungari kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus tõlgendada käibemaksudirektiivi 2006/112/EÜ. Ungari kohus küsis, kas maksuhaldur peab lubama sisendkäibemaksu mahaarvamist arve põhjal, mis vastab vorminõuetele, kuid on sisuliselt vale. Täpsemalt, milline on maksukohustuslase ja maksuhalduri tõendamiskoormis, kui ilmneb, et arvele märgitud tehing on küll toimunud, kuid mitte arvele märgitud poolte vahel.

Eesti esitas 17.12.2015 EK-le seisukoha, mille järgi ei pea maksuhaldur välja selgitama, kes on arvel märgitud tehingu tegelikud pooled. Oluline on, kas maksukohustuslane teadis või pidi teadma, et tehing ei toimud arvel märgitud poolte vahel.

Kohus lahendas asja 14.11.2016 põhistatud määrusega. Sarnaselt Eesti seisukohaga kordas kohus juba kehtivat kohtupraktikat, mille järgi ei ole käibemaksudirektiiviga kooskõlas keelata käibemaksukohustuslasel sisendkäibemaksu maha arvata talle osutatud teenuste eest, kui teenuse osutajaks ei olnud arve esitaja. See ei kehti juhul, kui objektiivsetele andmetele toetudes ja nõudmata käibemaksukohustuslaselt andmeid, mille esitamiseks ta kohustatud ei ole, on kindlaks tehtud, et käibemaksukohustuslane teadis pettusest või pidi sellest teadma.

7) C-464/15 Admiral Casinos & Entertainment (hasartmängumonopol, proportsionaalsuse põhimõte)

Austria kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles palus hinnata, kas ELTL artiklis 56 sätestatud teenuste osutamise vabadusele riigisisest kehtestatud piirangud vastavad proportsionaalsuse põhimõttele. Täpsemalt, kas riigisiseste õigusnormide proportsionaalsuse kontrollimisel sõltub nende lubatavus liidu õiguse seisukohast mitte üksnes õigusnormidega taotletavast eesmärgist, vaid ka nende mõjust, mis peab olema empiiriliselt täie kindlusega tuvastatud.

Eesti esitas 23.12.2015 EK-le seisukoha, et teenuste osutamise vabadusele kehtestatavate piirangute õiguspärasuse kontrollimisel tuleb hinnata nii piiranguga taotletavat tegelikku eesmärki kui ka piirangute proportsionaalsust. Hinnata tuleb õigusnormide kehtestamise ajal esinenud asjaolusid. Proportsionaalsuse kontrollimisel tuleb hinnata õigusnormide mõju, st kas piirangud on tõepoolest sobivad ega ole karmimad, kui on eesmärgi saavutamiseks vajalik, kuid

see mõju ei pea olema empiirilisel täie kindlusega tuvastatud ega saagi seda olla. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik, sest kui EK asuks seisukohale, et piirangute lubatavus oleneb üksnes õigusnormide kehtestamisel taotletud eesmärgist, võimaldaks see riikidel piirangute kehtestamise õigust hõlpsasti kuritarvitada. Teisalt, kui piirangute lubatavuse kontrollimisel peaks piirangu mõju olema empiirilisel täie kindlusega tuvastatud, muudaks see igasuguste piirangute kehtestamise võimatuks.

30.06.2016 otsuses selgitas EK, et sõna „tõepoolest“ piirangute sobivuse hindamisel ei kujuta endast juhust liikmesriikide kohtutele tuvastada empiirilisel täie kindlusega liikmesriigi õigusnormide mõju nende vastuvõtmise järel. EK leidis sarnaselt Eestiga, et proportsionaalsuse kontrollimisel tuleb arvesse võtta mitte ainult eesmärki, mida õigusnormidega nende vastuvõtmise ajal taotleti, vaid ka mõju, mis neil õigusnormidel on vastuvõtmise järgselt hinnatuna.

Pooleliolevad eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud (14)

1) C-72/15 Rosneft (piiravad meetmed)

Ühendkuningriigi eelotsustaotlus puudutab esiteks nõukogu 2014. aasta otsuse ja määruse, mis käsitlevad piiravaid meetmeid seoses Venemaa destabiliseeriva tegevusega Ukrainas, kehtivust ja tõlgendamist. Teiseks peab EK võtma seisukoha oma pädevuse kohta liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) valdkonnas vastu võetud õigusaktide kehtivuse kontrollimisel ja tõlgendamisel. Lisaks tuleb kohtul selgitada määruses kasutatud teatud mõistete sisu ja vastata küsimusele, kas liikmesriik võib nõukogu määruse alusel ette näha kriminaalkaristused piiravate meetmete rakendamata jätmise eest enne, kui Euroopa Kohus on asjassepuutuva süüteo reguleerimisala piisavalt selgitanud.

Eesti esitas 08.06.2015 EK-le seisukoha, et Venemaa-vastased piiravad meetmed on kehtivad ja Euroopa Kohtu pädevuses ei ole teha eelotsust ÜVJP raames tehtud nõukogu otsuste kehtivuse kohta. Eesti seisukoha järgi ei ole karistusnormide kehtestamine vastuolus õiguskindluse põhimõttega ja mõiste „rahaline abi“ hõlmab ka maksekorralduse töötlemist panga või muu krediitiasutuse poolt.

31.05.2016 esitas kohtujurist oma ettepaneku, mille kohaselt on EK pädev otsustama ÜVJP valdkonnas vastuvõetud nõukogu otsuste kehtivuse üle ning hindama nende õiguspärasust. Kohtujurist leidis, et vaidlusalune nõukogu määrus on õiguspärane ning kehtiv – välja arvatud artikli 3 lõike 5 teine lõik. Sarnaselt Eestiga leidis kohtujurist, et õiguskindluse ja kohaldatava õiguse täpsuse põhimõte ei takista liikmesriigil kehtestada nõukogu määruse alusel kriminaalkaristusi enne, kui EK on sõnastuse tähendust piisavalt täpsustanud. Samuti leidis kohtujurist, et mõiste „rahaline abi“ hõlmab ka maksekorralduse töötlemist panga või muu finantsasutuse poolt ning mõiste „rohkem kui 150 meetri sügavuses vees“ tähendab, et vee sügavust tuleb mõõta vertikaalselt puurimise kohast.

2) C-549/15 E.ON Biofor Sverige (biogaasikaubandus)

Eelotsusetaotluses tekkis küsimus, kas liikmesriikidel on kohustus aktsepteerida säästlikku biogaasi, mis on imporditud teisest liikmesriigist omavahel ühendatud riiklike gaasijuhtmete võrgu kaudu. Lisaks soovis riigisisene kohus teada, kas vastava kohustuse puudumist võib käsitada kaupade vaba liikumise piiranguna.

Eesti esitas 11.02.2016 EK-le seisukoha, mille kohaselt ei ole liikmesriigid kohustatud nõustuma liikmesriikidevahelise gaasivõrgu kaudu toimuva biogaasikaubandusega. Lisaks on see piirang kooskõlas ELTL artikliga 34 ka juhul, kui selle kohaldamisel on kõnealusele kaubandusele piirav toime. Eesti märkis esmalt, et biogaasikaubandus on valdkond, mis ei ole liidu tasandil ühtlustatud. Lisaks oleks raskendatud rahvusvaheliste gaasivõrkude kaudu transporditava biokütuse puhul selle säästlikkuse tunnustamine, sest kütuse päritolu ei ole võimalik jälgida. Võimalik kaupade vaba liikumise piirang on kooskõlas ELTL artikliga 34, kuna piirang aitab tagada keskkonnakaitse eesmärki, mille saavutamiseks võetud meetmed on vajalikud ja proportsionaalsed.

3) C-568/15 Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main (põhitariifi mõiste)

Saksa kohus esitas EK-le küsimused direktiivi 2011/83/EL (tarbija õiguste kohta) artiklis 21 sätestatud mõiste „põhitariif“ tõlgendamise kohta. Täpsemalt küsis Saksa kohus kulude kohta, mis kaasnevad tarbijale müügijärgse teenuse telefoniliinile helistamisel.

Eesti esitas 15.02.2016 EK-le seisukoha, et mõiste „põhitariif“ all on mõeldud kulusid, mis tekivad tarbijal, kui ta helistab tavalisele (geograafilisele) laua- või mobiiltelefoninumbrile sidevahendi kasutamise tavalise tasu eest. Tarbija ei pea ettevõtjaga ühendust võttes maksma rohkem kui tavalisele (geograafilisele) laua- või mobiiltelefoninumbrile helistades. Eesti seisukoha esitamine oli vajalik seetõttu, et EK otsus mõjutab Eesti kehtivat õigust ja praktikat. Sarnaselt eelotsusetaotluses toodud olukorraga pakuvad mitmed Eesti ettevõtjad tarbijatele lepinguga seotud küsimustes ühenduse võtmiseks kõrgema tariifiga kõneteenusnumbrit.

10.11.2016 esitas kohtujurist oma ettepaneku, milles leidis nagu Eestigi, et mõistet „põhitariif“ tuleb tõlgendada nii, et kui kaupleja on teinud kättesaadavaks telefoniliini ja tarbija helistab kauplejale seoses müügijärgse teenusega, siis tarbijal tekkivad kulud ei tohi olla suuremad tavapäraest kuludest, mis tal tekivad, helistades tavalisele (geograafilisele) laua- või mobiiltelefoninumbrile.

4) C-564/15 Farkas (sisendkäibemaksu mahaarvamine, pöördmaksustamine)

Ungari kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse käibemaksudirektiivi 2006/112/EÜ tõlgendamise ja pöördmaksustamise kohta. Ungari kohus küsis, kas kauba soetaja saab kauba võõrandaja poolt arvele lisatud käibemaksu sisendkäibemaksuna maha arvata, kui kaup kuulub pöördmaksustamisele, kuid kauba võõrandaja on esitanud arve üldkorra kohaselt ning tasunud käibemaksu riigi tuludesse. Peale selle soovis kohus teada, kas maksuvahe kindlakstegemine, millega kaasnes ka trahv, on proportsionaalne karistus ebaõige maksustamise meetodi valiku eest, kui see ei tekitanud riigieelarves maksulaekumise puudujääki ja rikkumise kohta andmed puuduvad.

Eesti esitas 15.02.2016 seisukoha, mille järgi ei saa pöördmaksustamisel kauba soetaja sisendkäibemaksu mahaarvamise aluseks olla kauba võõrandaja käibemaksu arvestamine ja riigi tuludesse tasumine, vaid lähtuda tuleb sellest, kas kauba soetaja on käibemaksu riigi tuludesse arvestanud.

10.11.2016 esitas kohtujurist oma ettepaneku. Kohtujurist leidis, et põhikohtuasjas on mobiilne angaar vallasvara ja käibemaksudirektiiviga on vastuolus, kui pöördmaksustamise sätteid laiendatakse vallasvarale. Kohtujurist analüüsis ka olukorda, kui mobiilset angaari tuleks pidada kinnisvaraks. Ta leidis, et kuna puuduvad tõendid maksupettuse kohta, tuleb neutraalsuse põhimõttest tulenevalt lubada kauba soetajal maha arvata sisendkäibemaks ka siis, kui ta ei ole seda nõuetekohaselt deklareerinud pöördmaksustamise korras. Lisaks selgitas kohtujurist, et kuigi kaebaja mahaarvamisoiguse kasutamisel on tehtud viga, võib talle siiski määrata trahvi pöördmaksustamise kohustuse täitmata jätmise eest. Asjakohaste karistuste valimine kuulub liikmesriikide pädevusse.

5) C-15/16 Baumeister (juurdepääs järelevalveteabele)

Saksa kohtul tekkis küsimus mõiste „ametisaladus“ tõlgendamise kohta direktiivis 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turgude kohta). Nimelt soovis põhikohtuasja kaebaja tutvuda Saksamaa föderaalse finantsinspeksiooni dokumentidega, mis olid kogutud seoses ettevõttega, kelle tegevuse tõttu tekkis kaebajale kahju.

Eesti esitas 21.04.2016 EK-le seisukoha, mille kohaselt tuleb ametisaladusena käsitada kogu teavet, mille järelevalveasutus on järelevalvemenetluse käigus saanud või kogunud, välja arvatud teave, mille avalikustamist direktiiv otseselt lubab. Muu hulgas märkis Eesti, et konfidentsiaalse järelevalvelise informatsiooni avaldamine võib kahjustada finantsturu toimimise olulisimat eeldust – avalikku usaldust – ning see omakorda võib seada tõsisesse ohtu finantsstabiilsuse avaliku hüve.

6) C-18/16 K (varjupaigataotlejate kinnipidamine)

Madalmaade kohus esitas EK-le küsimuse direktiivis 2013/33/EL, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded, ettenähtud varjupaigataotleja kinnipidamisaluste kooskõla kohta EL põhiõiguste hartaga. Täpsemalt küsis Madalmaade kohus, kas direktiivi artikli 8 lõike 3 punktid a ja b, mille kohaselt võib varjupaigataotlejat kinni pidada tema isiku või kodakondsuse kontrollimiseks ja selleks, et määrata kindlaks tema rahvusvahelise kaitse taotluse aluseks olevad asjaolud, eelkõige juhul, kui on olemas põgenemise oht, on kooskõlas harta artikliga 6 (õigus isikuvabadusele).

Eesti esitas 13.05.2016 EK-le seisukoha, mille kohaselt on direktiivi artikli 8 lõike 3 punktid a ja b harta artikliga 6 kooskõlas.

7) C-102/16 Vaditrans (sõidukijuhi puhkeperiood)

Belgia kohus esitas EK-le kolm küsimust, mis puudutasid määruses (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist, juhi iganädalaste puhkeperioodidele kehtestatud nõuete tõlgendamist.

Eesti esitas 09.06.2016 EK-le seisukoha, et määruse 561/2006 kohaselt on regulaarsete iganädalaste puhkeperioodide sõidukis veetmine lubatud. Eesti leidis, et määrus 561/2006 ei reguleeri iganädalaste puhkeperioodide kasutamist, järelikult on see, kuidas juht iganädalast puhkeperioodi kasutab, vabalt juhi valida. Samuti leidis Eesti, et määrus 561/2006 ei luba liikmesriikidel kehtestada keeldu veeta sõidukis regulaarseid iganädalasi puhkeperioode.

8) C-193/16 E (isiku väljasaatmine, oht avalikule korrale)

Hispaania kohus esitas EK-le küsimuse selle kohta, kas direktiivi 2004/38/EÜ (EL kodanike ja nende pereliikmete õigus liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil) kohaselt kujutab isik, kes on mõistetud vangi korduvate süütegude eest, endast tõelist ja vahetut ohtu avalikule korrale ning kas tema suhtes võib teha väljasaatmise otsuse. Isik viibis vanglas ja tal oli vanglakaristusest kantud kuus aastat ning enne vabadusse saamist jäi veel kanda mitu aastat karistust.

Eesti esitas 26.06.2016 EK-le seisukoha, mille kohaselt võib isik, kes on mõistetud pikaks ajaks vangi korduvate süütegude eest, kujutada endast tõelist ja vahetut ohtu avalikule korrale direktiivi 2004/38/EÜ tähenduses. Seda ka juhul, kui isik viibib vanglas ning tal on osa vanglakaristust kantud ja osa kandmata. Vanglakaristuse kestel on võimalik tõenduspõhiselt hinnata konkreetsest isikust tulenevat tõenäolist ohtu avalikule korrale (uue kuriteo toimepanemise riski). Seega ei saa välistada väljasaatmismeetmete võtmist üksnes põhjusel, et isik kannab pikaajalist vanglakaristust. Igal juhul tuleb hinnata konkreetse isiku käitumist ning sellise hindamise õiguspärasuse ja põhjendatuse üle teostab kontrolli liikmesriigi kohus.

9) C-284/16 Achmea (investeeringute kaitse lepingud, vahekohtuklausel)

Saksamaa kõrgeim üldkohus esitas EK-le eelotsusetaotluse EL liikmesriikide vahelises investeeringute kaitse lepingus sisalduvate vahekohtuklauslite kooskõla kohta EL õigusega.

Eesti esitas 31.08.2016 EK-le seisukoha, et EL liikmesriikide vahelises investeeringute kaitse lepingus sisalduv vahekohtuklausel on vastuolus ELTL artikliga 267, sest vahekohus ei saa EL õiguse tõlgendamise kohta EK-le eelotsusetaotlust esitada, et sellega tagada EL õiguse ühetaoline tõlgendamine kõikides liikmesriikides. Eesti leiab, et lepingus sisalduv vahekohtuklausel on vastuolus ka ELTL artikliga 18, sest ühe liikmesriigi investorit koheldakse samas olukorras soodsamalt teise liikmesriigi investoriga, mis loob diskrimineeriva olukorra.

10) C-320/16 Uber France (infoühiskonnateenuse pakkuja)

Prantsusmaa kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mille põhiküsimuseks on, kas sellist teenusepakkujat nagu UBER saab pidada transporditeenuse pakkujaks teenuste direktiivi 2006/123/EÜ kohaselt või tuleb teda pidada infoühiskonnateenuse pakkujaks e-kaubanduse direktiivi 2000/31/EÜ mõistes.

Eesti esitas 19.09.2016 EK-le seisukoha, et UBER-i puhul on tegemist infoühiskonna teenuse pakkujaga. Eesti lähtus sellest, et platvorm, sealhulgas UBER, vastab kindlasti e-kaubanduse direktiivis sätestatud infoühiskonna teenuse mõistele. Infoühiskonna teenuseks loetakse iga teenust, mida osutatakse vahemaa tagant, elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasuta eest. Asjaolu, et infoühiskonnateenust pakutakse transporditurul tegutsemiseks, ei tee infoühiskonnateenuse pakkujat automaatselt transporditeenuse pakkujaks.

11) C-358/16 UBS et Alain Hondequin, Holzem, et consorts (finantsjärelevalve teostamisel saadud konfidentsiaalse info avalikustamine)

Luksemburgi kõrgem halduskohus esitas EK-le küsimused direktiivis 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turgude kohta) kehtestatud ametisaladuse konfidentsiaalsuse hoidmise kohustuse kohta. Täpsemalt selle kohta, kas liikmesriigi reguleeriva asutuse ehk riikliku

järelevalveasutuse karistus kuulub kriminaalõiguse valdkonda, mil pädevad asutused võivad konfidentsiaalset informatsiooni avalikustada. Seejuures seisneb karistus selles, et liikmesriigi advokatuuri liikmele antakse korraldus mitte enam töötada nimetatud reguleeriva asutuse kontrollitavas asutuses juhataise liikme ülesannetes või muul ametikohal, mille jaoks on nõutav tegevusluba. Ühtlasi antakse advokatuuri liikmele korraldus kõikidelt seonduvatelt ametikohtadelt esimesel võimalusel tagasi astuda.

Eesti esitas 06.10.2016 EK-le seisukoha, et liikmesriikide pädevuses on määratleda, millised on direktiivi 2004/39/EÜ kohased kriminaalõiguse valdkonda kuuluvad juhtumid, mil pädevad asutused võivad konfidentsiaalset informatsiooni avalikustada. Põhikohtuasjas määratud karistus ei kuulu Eesti hinnangul kriminaalõiguse valdkonda. Eesti leidis, et selline määratlus on kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga. Lisaks märkis Eesti, et direktiiv 2004/39/EÜ ei anna alust selleks, et puudutatud isikul oleks järelevalvelisele haldustoimikule automaatne ja täielik juurdepääsuõigus eesmärgiga kaitsta oma tsiviilhuve ja -õigusi.

12) C-403/16 El Hassani (viisast keeldumise otsuse vaidlustamine)

Poola kõrgem halduskohus esitas EK-le küsimuse selle kohta, kas EL õigusest tulenevalt peab olema võimalik viisa andmisest keeldumise otsust viimases astmes vaidlustada kohtus.

Eesti esitas 31.10.2016 EK-le seisukoha, et liidu viisaeeskiri ei sisalda sätteid edasikaebamise menetluse kohta ning üksikasjaliku edasikaebamise korra kehtestamine on liikmesriigi pädevuses. Eesti on seisukohal, et EL õigusega ei ole vastuolus selline riigisisene kord, mille kohaselt ei ole viisaandmisest keeldumise otsust võimalik vaidlustada kohtus. Nimelt ei tulene liidu õigusest välismaalastele õigust mittekodakondsusjärgsesse riiki saabumiseks ja seal viibimiseks. Järelikult ei riiva viisa andmisest keeldumine isikute põhiõigusi ega vabadusi.

13) C-426/16 Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen e.a. (loomade rituaalne uimastamata tapmine, usuvabaduse riive)

Belgia kohus esitas EK-le küsimuse selle kohta, kas määruses (EÜ) 1099/2009 (loomade kaitse kohta surmamisel) kehtestatud nõue, et loomi võib uimastamata tappa ainult tapamajas, on vastuolus EL põhiõiguste hartast tuleneva õigusega usuvabadusele. Seda eelkõige põhjusel, et tapamajad ei ole piisava võimsusega, et rahuldada igal aastal islami ohverduspüha ajal esinevat nõudlust ilma uimastamata rituaalselt tapetud loomade järele.

Eesti esitas 22.11.2016 EK-le seisukoha, mille kohaselt on määrusest tulenev nõue, et rituaalne tapmine peab toimuma alalise tegevusloa alusel tegutsevas tapamajas, vaieldamatult vajalik loomakaitse ja looma heaolu seisukohalt. Lisaks on see põhjendatud rahvatervise kaitse seisukohalt. Eesti hinnangul ei ole loomade religioosne tapmine käsitatav ELTL artikli 13 kohase kultuurisündmusena ning määruse nõue ei riiva ebaoproportsionaalselt usuvabadust.

14) C-434/15 Asociación Profesional Elite Taxi (infoühiskonnateenuse pakkuja)

Hispaania kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mille põhiküsimuseks on, kas sellist teenusepakkujat nagu UBER saab pidada transporditeenuse pakkujaks teenuste direktiivi 2006/123/EÜ kohaselt või tuleb teda pidada infoühiskonnateenuse pakkujaks e-kaubanduse direktiivi 2000/31/EÜ mõistes.

Eesti esitas EK-le 29.11.2016 kohtuistungil seisukoha, et UBER-i puhul on tegemist infoühiskonna teenuse pakkujaga. Eesti lähtus sellest, et platvorm, sealhulgas UBER, vastab kindlasti e-kaubanduse direktiivis sätestatud infoühiskonna teenuse mõistele. Infoühiskonna teenuseks loetakse iga teenust, mida osutatakse vahemaa tagant, elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasu eest. Asjaolu, et infoühiskonnateenust pakutakse transporditurul tegutsemiseks, ei tee infoühiskonnateenuse pakkujat automaatselt transporditeenuse pakkujaks.

1.3. ARVAMUSED

EK-le võib esitada arvamuse taotluse, et EK hindaks kavandatava välislepingu vastavust EL õigusele. Lisaks annab EK vajaduse korral arvamuse selle kohta, kas liidul või mõnel tema institutsioonil on üldse pädevus vastavat lepingut sõlmida. Arvamuse taotluse võib esitada liikmesriik, Euroopa Parlament, nõukogu või komisjon.

2016. aastal ei esitatud kohtule ühtegi arvamuse taotlust. 2016. aastal jätkus menetlus ühes arvamuse taotluses, kus Eesti oli seisukoha esitanud.

Pooleliolev arvamuse taotlus

Arvamuse taotlus A-1/15 (Kanada PNR)

Euroopa Parlament esitas EK-le arvamuse taotluse, milles palus EK-l anda hinnang, kas EL ja Kanada kavandatav leping, mis käsitleb broneeringuinfo (PNR) edastamist ja töötlemist, on aluslepingutega kooskõlas. Arvamuse taotluses tõstatatakse olulisi õigusküsimusi selle kohta, kuidas tuleb Lissaboni lepingu jõustumise järel kaitsta selliseid põhiõigusi nagu eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse, mis on sätestatud EL põhiõiguste hartas ja ELTL artiklis 16, ning seda eelkõige terrorismi ja muude raskete rahvusvaheliste kuritegude ennetamise ja nendevastase võitluse kontekstis. Samuti kahtles Euroopa Parlament lepingu sõlmimise õigusliku aluse valiku õigsuses.

Eesti esitas EK-le 29.05.2015 seisukoha, et EL-Kanada kavandatav leping on kooskõlas aluslepingutega ning proportsionaalsuse põhimõttega, sest isikute põhiõiguste riive on piisavalt põhjendatud ja vajalikud kaitsemeetmed tagatud. Õigusliku aluse valiku kohta leidis Eesti, et EL-Kanada lepingu sõlmimist käsitleva nõukogu õigusakti õiguslikuks aluseks on sätted, mis reguleerivad õiguskooostööd kriminaalasjades ja politseikoostööd.

05.04.2016 toimus suuline istung, millel Eesti osales. 08.09.2016 esitas kohtujurist oma ettepaneku. Kohtujurist leidis, et kavandatava lepinguga taotletakse esiteks terrorismi ja muude raskete rahvusvaheliste kuritegude vastu võitlemise eesmärki ning teiseks eraelu austamise ja andmekaitse eesmärki. Mõlemad eesmärgid peavad seega kajastuma õiguslikes alustes. Lisaks leidis kohtujurist erinevalt Eestist, et kavandatav leping ei ole kooskõlas aluslepingutega ja EL põhiõiguste hartaga. Näiteks on EL põhiõiguste hartaga vastuolus see, kui broneeringuinfo töötlemist võimaldatakse laiendada rohkem, kui on rangelt vajalik selleks, et täita terroriaktide ja raskete rahvusvaheliste kuritegude ennetamise ja avastamise eesmärki.

II OSA

ÜLEVAADE EESTI VASTU ALGATATUD RIKKUMISMENETLUSTEST

Komisjon valvab EL õiguse rakendamise ja ülevõtmise järele. Üheks järelevalve viisiks on rikkumismenetlus, mille komisjon võib algatada ELTL artikli 258 alusel, kui tema arvates liikmesriik ei ole täitnud aluslepingutest tulenevat kohustust.

Rikkumismenetluse algatamiseks saadab komisjon ametliku kirja, millele võib järgneda põhjendatud arvamus, kui liikmesriik ei ole oma vastuses komisjonile näidanud, et rikkumist tegelikult ei ole või see on kõrvaldatud. Kui põhjendatud arvamusele vastamise tähtajal rikkumine komisjoni arvates kestab, võib ta algatada kohtumenetluse, et EK tuvastaks EL õiguse rikkumise liikmesriigi poolt.

Kohtuotsusega tuvastatud rikkumise peab liikmesriik väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kõrvaldama võimalikult kiiresti. Vastasel korral võib komisjon alustada uut rikkumismenetlust kohtuotsuse täitmata jätmise tõttu, seda juba ELTL artikli 260 lõike 2 alusel. Pärast ametliku kirja etappi võib komisjon uuesti EK poole pöörduda, siis juba nõudega määrata liikmesriigile trahv põhisumma või karistusmaksena.

Oluline on silmas pidada, et direktiivi ülevõtmise hilinemise asjades on võimalik määrata trahv ELTL artikli 260 lõike 3 alusel juba esimeses kohtuotsuses. Põhisumma on alati võimalik määrata juhul, kui riik ei ole põhjendatud arvamusele vastamise ajaks direktiivi üle võtnud.

Komisjon avaldas 2016. aasta lõpul uue teatise EL õiguse kohaldamise kohta, kus muu hulgas märgib, et on otsustanud muuta oma praktikat ja nõuda direktiivide mitteõigeaegse ülevõtmise korral kohtusse pöördumisel lisaks karistusmaksale alati ka põhisummat ning sellest tulenevalt jätta hagi tagasi võtmata ka juhul, kui liikmesriik on väidetava rikkumise kohtumenetluse ajal lõpetanud. Seega, komisjon ei lõpeta kohtumenetlust ning jätkab trahvi (põhisumma) nõudmist ka siis, kui Eesti kohtumenetluse ajal direktiivi üle võtab.

Lisaks on praegustest kogemustest näha, et komisjon analüüsib asjades, kus kord on ülevõtmine juba hilinenud, ülevõtmismeetmeid väga hoolikalt, enne kui ta rikkumismenetluse lõpetab. Komisjonil ei ole ühtegi tähtaega, mille jooksul ta peab rikkumismenetluse kas lõpetama või kohtusse pöörduma. Nii mõnegi mitteõigeaegset ülevõtmist puudutava rikkumismenetluse puhul on näha, et komisjon on lõpetanud menetluse aasta või isegi kaks aastat pärast direktiivi ülevõtva seaduse jõustumist. Samuti on endiselt pooleli mitmed rikkumismenetlused, kus Eesti on komisjoni ülevõtmisest teavitanud ja direktiive ülevõtvad seadused 2016. aasta jooksul jõustunud.

Alates Eesti ühinemisest EL-iga on komisjon 31.12.2016 seisuga algatanud Eesti vastu ELTL artikli 258 alusel 425 rikkumismenetlust. 2016. aasta jooksul suutsime eduka lõpuni viia 16 rikkumismenetlust. Uusi menetlusi algatas komisjon Eesti suhtes 20. Eelneva aastaga võrreldes uute menetluste arv kasvas, kuid ka lõpetatud menetlusi oli enam (2015. aastal algatati 16 ja lõpetati 6 menetlust). 31.12.2016 seisuga on Eesti suhtes pooleli kokku 30 rikkumismenetlust, millest 22 on seotud direktiivide ülevõtmise hilinemisega ja 8 mittenõuetekohase ülevõtmisega. Täpsem statistika on esitatud ülevaate IV osas.

2016. aastal alustati ja pooleli on rekordarv rikkumismenetlusi. Selle olukorra põhjuseid on vaja täiendavalt analüüsida. Ilmselt ei ole see rõõmustav, eriti arvestades eespool kirjeldatud komisjoni plaani muuta oma trahvide nõudmise praktikat. Samas viitab algatatud ja lõpetatud rikkumismenetluste suhtarv, samuti see, et paljud vajalikud seadused on vastu võetud, et rikkumismenetlus ei ole veel lõpetatud, et tegemist ei ole poliitiliste või sisuliste probleemidega, vaid endiselt pigem inim- ja ajaressursi planeerimise küsimusega.

Rikkumismenetlused jagunevad laadilt kaheks ja neid on järgnevalt käsitletud eraldi alajaotustes. Esimeses alajaotuses vaadeldakse direktiivide mitteõigeaegset ülevõtmist puudutavaid rikkumismenetlusi (neid on pooleli 22). Teises alajaotuses käsitletakse direktiivide mittenõuetekohase ülevõtmise ning aluslepingute või muude EL õigusaktide sisulise rikkumise küsimusi (pooleli 8).

2.1. DIREKTIIVIDE MITTEÕIGEAEAGNE ÜLEVÕTMINE

2.1.1. Pooleliolevad rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades (22)

Ametlikud kirjad (16)

Rikkumismenetlus 2015/0182 (RAM) – direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud uue kindlustustegevuse seadusega, millega muudeti ka finantsinspeksiooni seadust ja võlaõigusseadust. Uus kindlustustegevuse seadus jõustus 01.01.2016.

Rikkumismenetlus 2015/0183 (RAM) – direktiiv 2014/51/EL, millega muudetakse direktiive 2003/71/EÜ ja 2009/138/EÜ ning määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 1094/2010 ja (EL) nr 1095/2010 seoses Euroopa Järelevalveasutuse (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve) ning Euroopa Järelevalveasutuse (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve) volitustega. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud uue kindlustustegevuse seadusega, millega muudeti ka finantsinspeksiooni seadust. Uus kindlustustegevuse seadus jõustus 01.01.2016.

Rikkumismenetlus 2015/0274 (MKM) – direktiiv 2012/34/EL, millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle raudteeseaduse muudatustega, mille eelnõu esitati Riigikogu menetlusse 09.11.2015. Raudteeseaduse muudatused jõustusid 01.04.2016.

Rikkumismenetlus 2015/0397 (SIM) – direktiiv 2013/33/EL, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega. Seadus jõustus 01.05.2016.

Rikkumismenetlus 2015/0398 (RAM) – direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle raamatupidamise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega. Muudatused jõustusid 01.01.2016.

Rikkumismenetlus 2016/0052 (RAM) – direktiiv 2014/107/EL, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas. Eesti andis teada, et direktiiv 2014/107/EL võeti riigisisesse õigusesse üle maksualase teabevahetuse seaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seadusega, mis jõustus 10.02.2016.

Rikkumismenetlus 2016/0297 (RAM) – direktiiv 2014/91/EL, millega muudetakse direktiivi 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta seoses deponooriumi ülesannete, tasustamispoliitika ja karistustega. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on riigisisesse õigusesse üle võetud eurofondi valitseja tegevust reguleerivate rahandusministri määrustega. Määruste muudatused jõustusid 01.07.2016. Eurofondi tegevusele ja selle valitsemisele esitatavad üldnõuded tulenevad investeerimisfondide seadusest ning menetlus- ja karistusnormid on sätestatud finantsinspektsiooni seaduses.

Rikkumismenetlus 2016/0516 (RAM) – direktiiv 2014/56/EL, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannete kohustuslikku auditit. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse riigisisesse õigusesse üle audiitortegevuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega. Seaduse kavandatav jõustumisaeg oli 01.01.2017.

Rikkumismenetlus 2016/0617 (SOM) – direktiiv 2014/67/EL, mis käsitleb direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega) jõustamist ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd („IMI määrus”). Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse, sotsiaalmaksuseaduse, tulumaksuseaduse ja töölepingu seaduse muutmise seadusega. Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus jõustus 17.12.2016.

Rikkumismenetlus 2016/0618 (SOM) – direktiiv 2014/54/EL meetmete kohta, mis lihtsustavad töötajate vaba liikumise raames töötajatele antud õiguste kasutamist. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle võrdse kohtlemise seaduse muutmise seadusega, mis on plaanis vastu võtta jaanuaris 2017.

Rikkumismenetlus 2016/0619 (RAM) – rakendusdirektiivi (EL) 2015/2392, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 596/2014 seoses selle määruse tegelikust või võimalikust rikkumisest pädevatele asutustele teatamisega. Eesti vastas komisjonile, et rakendusdirektiiv võetakse üle väärtpaberituruseaduse ja Finantsinspektsiooni seaduse muutmise seadusega, mille eelnõu on plaanis esitada Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks 2016. aasta detsembris. Lisaks on plaanis vastu võtta rahandusministri määrus „Nõuded teavituste vastuvõtmiseks ning tagasiside ja selgituste andmiseks kasutatavate suhtluskanalite, teavituste vastuvõtmise, säilitamise ning töötaja ja isikuandmete kaitse meetmete kohta”.

Rikkumismenetlus 2016/0729 (SIM) – direktiiv 2014/36/EL kolmandate riikide kodanike hooajatöötajatena riiki sisenemise ja seal viibimise tingimuste kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste

muutmise seadusega, mis jõustus 17.01.2017. Direktiivi ülevõtmiseks vajalik Vabariigi Valitsuse määrus ja siseministri määrused jõustusid samuti 17.01.2017.

Rikkumismenetlus 2016/0730 (JUM) – direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega (kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise direktiivi ülevõtmine), mis jõustus 10.01.2017.

Rikkumismenetlus 2016/0731 (RAM) – direktiiv 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud võlaõigusseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega, mis jõustus 10.01.2017.

Rikkumismenetlus 2016/0732 (SOM) – komisjoni direktiiv (EL) 2015/565, millega muudetakse direktiivi 2006/86/EÜ seoses teatavate tehniliste nõuetega inimkudede ja -rakkude kodeerimisele. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on ülevõtmisel. Direktiiv võetakse üle rakkude, kudede ja elundite hankimise, käitlemise ja siirdamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadusega, mille eelnõu läbis esimese lugemise 12.10.2016. Direktiivi ülevõtmiseks muudetakse ka tervise- ja tööministri 10. märtsi 2015. a määrust nr 10 „Rakkude, kudede ja elundite hankimise ja käitlemise eeskiri“.

Rikkumismenetlus 2016/0733 (SOM) – komisjoni direktiiv (EL) 2015/566, millega rakendatakse direktiivi 2004/23/EÜ seoses imporditud kudede ja rakkude kvaliteedi- ja ohutusstandardite samaväärsuse kontrollimise menetlustega. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on ülevõtmisel. Direktiiv võetakse üle rakkude, kudede ja elundite hankimise, käitlemise ja siirdamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadusega, mille eelnõu läbis esimese lugemise 12.10.2016. Direktiivi ülevõtmiseks muudetakse ka tervise- ja tööministri 10. märtsi 2015. a määrust nr 10 „Rakkude, kudede ja elundite hankimise ja käitlemise eeskiri“.

Põhjendatud arvamused (6)

Rikkumismenetlus 2014/0325 (MKM) – direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust. Eesti vastas 25.09.2015 saadetud põhjendatud arvamusele, et direktiiv on ülevõtmisel. Direktiivi ülevõttev energiamajanduse korralduse seadus jõustus 15.07.2016. 30.09.2016 sai Eesti täiendatud põhjendatud arvamuse, milles komisjon leidis, et direktiivi, eelkõige selle lisade ülevõtmisel esineb endiselt puudujääke. Eesti nõustus osaliselt komisjoni etteheidetega ning kinnitas, et lisade ülevõtmiseks vajalikud majandus- ja taristuministri määrused on ettevalmistamisel ning plaanitakse vastu võtta detsembris 2016.

Rikkumismenetlus 2015/0396 (SIM) – direktiiv 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta. 23.11.2015 vastas Eesti ametlikule kirjale, et direktiiv on ülevõtmisel. 10.02.2016 sai Eesti samas rikkumismenetluses põhjendatud arvamuse. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega, mis jõustus 01.05.2016.

Rikkumismenetlus 2016/0181 (MKM) – direktiiv 2014/61/EL kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta. 30.05.2016 vastas Eesti ametlikule kirjale, et direktiiv võetakse üle ehitusseadustiku, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seadusega. 30.09.2016 sai Eesti põhjendatud arvamuse. Eesti vastas komisjonile, et seadus on plaanis vastu võtta 2016. aasta lõpuks. Seadus jõustus 01.01.2017.

Rikkumismenetlus 2016/0294 (RAM) – direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta. Eesti sai 27.05.2016 ametliku kirja, millele Eesti vastas, et direktiivid on ülevõtmisel. 09.12.2016 sai Eesti samas rikkumismenetluses põhjendatud arvamuse. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse riigisisesele õigusele üle riigihangete seaduse muutmise seadusega. Seaduse eelnõu on Riigikogus läbinud esimese lugemise ja eeldatavasti võetakse seadus vastu märtsis 2017.

Rikkumismenetlus 2016/0295 (RAM) – direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta. Eesti sai 27.05.2016 ametliku kirja, millele vastas, et direktiiv on ülevõtmisel. Samas rikkumismenetluses sai Eesti 09.12.2016 põhjendatud arvamuse. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse riigisisesele õigusele üle riigihangete seaduse muutmise seadusega. Seaduse eelnõu on Riigikogus läbinud esimese lugemise ja eeldatavasti võetakse seadus vastu märtsis 2017.

Rikkumismenetlus 2016/0296 (RAM) – direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ. Eesti sai 27.05.2016 ametliku kirja, millele Eesti vastas, et direktiivid on ülevõtmisel. 09.12.2016 sai Eesti samas rikkumismenetluses põhjendatud arvamuse. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse riigisisesele õigusele üle riigihangete seaduse muutmise seadusega. Seaduse eelnõu on Riigikogus läbinud esimese lugemise ja eeldatavasti võetakse seadus vastu märtsis 2017.

2.1.2 Lõpetatud rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades (13)

Ametlikud kirjad (11)

Rikkumismenetlus 2014/0073 (RAM) – direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle krediitiasutuste seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega. Seadus jõustus 19.05.2014. Komisjon lõpetas 28.04.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2015/0034 (RAM) – direktiiv 2013/14/EL, millega muudetakse direktiivi 2003/41/EÜ töandjapensioni kogumisasutuste tegevuse ja järelevalve kohta, direktiivi 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta ning direktiivi 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta seoses liigse tuginemisega krediidireitingutele. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud

krediidiandjate ja -vahendajate seadusega, mis jõustus 29.03.2015 ja millega muudeti investeerimisfondide seaduse kahte paragrahvi. Komisjon lõpetas 25.02.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2015/0035 (RAM) – direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediidasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud finantskriisi ennetamise ja lahendamise seadusega, mis jõustus 29.03.2015. Seadusega muudeti ka äriseadustiku, krediidasutuste seaduse, tsiviilkohtumenetluse seadustiku, väärtpaperitururu seaduse, tagatisfondi seaduse, finantsinspeksiooni seaduse ja Eesti panga seaduse asjakohaseid sätteid. Komisjon lõpetas 29.09.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2015/0184 (VM) – direktiiv 2014/108/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud Vabariigi Valitsuse määruse nr 171 „Strateegiliste kaupade nimekiri” muudatustega. Muudatused jõustusid 06.06.2015. Komisjon lõpetas 28.04.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2015/0273 (SIM) – direktiiv 2012/18/EL, ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on ülevõtmisel. Direktiiv võetakse üle kolme õigusaktiga: kemikaaliseadusega, Vabariigi Valitsuse määrusega „Nõuded ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte kohustuslikule dokumentatsioonile ja selle koostamisele ning avalikkusele edastatavale teabele ja õnnetusest teavitamisele“ ning majandus- ja taristuministri määrusega „Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskogus ning suurõnnetuse ohuga ettevõtte ohtlikkuse kategooria ja ohtliku ettevõtte määratlemise kord“. Kemikaaliseadus jõustus 01.12.2015. Määrused jõustusid 2016. aasta alguses. Komisjon lõpetas 28.04.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2015/0394 (MKM) – direktiiv 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle tarbijakaitseseadusega. Seadus jõustus 01.03.2016. Komisjon lõpetas 17.11.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2015/0395 (MKM) – direktiiv 2013/30/EL, milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võeti lõplikult üle kemikaaliseadusega, mis jõustus 01.12.2015. Komisjon lõpetas 28.04.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2015/0399 (JUM) – direktiiv 2013/37/EL, millega muudetakse direktiivi 2003/98/EÜ avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle avaliku teabe seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega, mis võeti vastu 2015. aasta detsembris. Seadus jõustus 16.01.2016. Komisjon lõpetas 28.04.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2015/0519 (KEM) – direktiiv 2013/39/EL veepoliitika valdkonna prioriteetsete ainete kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on üle võetud veeseaduse muudatuse ja keskkonnaministri määrusega nr 77 „Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimistu, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekiri“. Komisjon lõpetas 28.04.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2016/0053 (RAM) – direktiiv 2015/121/EL, millega muudetakse direktiivi 2011/96/EL eri liikmesriikide ema- ja tütarettevõtjate suhtes kohaldatava ühise maksustamissüsteemi kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle tulumaksuseaduse muutmise seadusega. Seadus jõustus 01.11.2016. Komisjon lõpetas menetluse 08.12.2016.

Rikkumismenetlus 2016/0054 (RAM) – direktiiv 2014/86/EL, millega muudetakse direktiivi 2011/96/EL eri liikmesriikide ema- ja tütarettevõtjate suhtes kohaldatava ühise maksustamissüsteemi kohta. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv võetakse üle tulumaksuseaduse muutmise seadusega. Seadus jõustus 01.11.2016. Komisjon lõpetas menetluse 08.12.2016.

Põhjendatud arvamused (2)

Rikkumismenetlus 2013/0300 (RAM) – direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010. Eesti nõustus osaliselt komisjoni 27.09.2013 ametlikus kirjas sisaldunud etteheitega. Direktiiv võeti üle investeerimisfondide seadusega, mis jõustus 19.05.2014, ja rahandusministri 20.05.2014 määrusega nr 15 „Alternatiivfondi valitsejale ja tema valitsetava investeerimisfondi deponitooriumile esitatavad nõuded“. Komisjon jõudis pärast Eesti esitatud õigusaktide analüüsimist seisukohale, et Eesti ei ole direktiivi teatud sätteid endiselt üle võtnud ja esitas 27.03.2015 Eestile põhjendatud arvamuse. Eesti ei nõustunud komisjoni etteheidetega ning vastas, et on direktiivi kõik sätted korrektselt üle võtnud ning komisjoni teavitanud ülevõtvatest meetmetest. Suurema õiguskindluse tagamiseks lisas Eesti 21.05.2015 komisjoni andmebaasi väärtpaberituruseaduse, finantsinspektsiooni seaduse ning direktiivi kõikide sätete ja riigisiseste normide vastavustabeli. Komisjon lõpetas 25.02.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2015/0400 (RAM) – direktiiv 2014/49/EL, hoiuste tagamise skeemide kohta. 23.09.2015 ametlikule kirjale vastas Eesti, et direktiiv võetakse üle tagatisfondi seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga. 11.12.2015 sai Eesti samas rikkumismenetluses põhjendatud arvamuse, milles komisjon tõdes, et Eesti ei ole siiani direktiivi üle võtnud. Eesti vastas komisjonile, et direktiiv on ülevõetud tagatisfondi seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega, mis jõustus 10.01.2016. Komisjon lõpetas 29.09.2016 menetluse.

2.2. SISULISED RIKKUMISMENETLUSED

2.2.1. Pooleliolevad sisulised rikkumismenetlused (8)

Ametlikud kirjad (4)

Rikkumismenetlus 2011/2011 (MKM) – komisjon leidis 15.03.2011 ametlikus kirjas, et Eesti Vabariigi valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelise lennunduskokkuleppega Venemaa Föderatsiooni suhtes rahvusvahelisi kohustusi võttes ja neid jätkuvalt kehtivaks tunnistades ei ole Eesti täitnud EL õigusest tulenevaid kohustusi. Eesti tunnistas vastuses vajadust viia lennunduskokkulepe vastavusse EL õigusega. Eesti on avaldanud soovi pidada Venemaa Föderatsiooniga selleteemalisi läbirääkimisi. Nii nagu aastal 2015 ei ole selles rikkumismenetluses ka 2016. aastal edasiminekuid olnud.

Rikkumismenetlus 2016/2012 (RAM) – komisjon leidis 26.02.2016 ametlikus kirjas, et Eesti ei ole direktiivi 2011/16/EL (maksustamisalase halduskoostöö kohta) mitmeid artikleid riigisisesele õigusele üle võtnud. Komisjon leidis, et maksukorralduse seaduses ega muudes seonduvates seadustes ei käsitleta liikmesriikide pädevate asutuste omavahelise koostöö viise, mis on direktiivis üksikasjalikult reguleeritud. Komisjon juhtis tähelepanu, et direktiivis täpselt määratletud kohustusi peavad kõik liikmesriigid täieliku õigusmõjuga rakendama, et seada sisse toimiv ja tõhus halduskoostöö ja teabevahetuse süsteem.

Eesti ei nõustunud komisjoni seisukohtadega ja leidis, et on võtnud piisavad meetmed, et tagada direktiivi eesmärkide saavutamine. Eesti märkis, et liikmesriigil on vabadus valida eesmärgi saavutamiseks sobiv vorm ja meetod. Eesti kinnitas, et praktikas pole Eestil maksualase teabevahetuse asjus EL liikmesriikidega (ega ka kolmandate riikidega) probleeme olnud. Ka see asjaolu kinnitab direktiivi eesmärgi täitmist.

Rikkumismenetlus 2016/2043 (SIM) – komisjon leidis 27.05.2016 ametlikus kirjas, et määrusega (EL) 2016/399 (edaspidi *Schengeni piirieskirjad*) on vastuolus tasu võtmine piiriületuse ootejärjekorras koha broneerimise ja ooteala kasutamise eest Eesti idapiiril. Komisjon leidis, et nõudes piiriületuse ootejärjekorras koha broneerimist ning võttes tasu broneerimise ja ooteala kasutamise eest, teeb Eesti täiendavat kontrolli või seab lisatingimusi välispiiri ületamisele. Eesti ei nõustunud komisjoni seisukohtadega ja vastas, et sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldamine, piiriületuse ootejärjekorra pidamine ega nende teenuste eest tasu võtmine ei ole seotud välispiiri piiriületusmenetlusega Schengeni piirieskirjade mõistes.

Rikkumismenetlus 2016/2137 (KEM) – komisjon leidis 09.12.2016 ametlikus kirjas, et Eesti on jätnud täitmata asulareovee puhastamise direktiivi 91/271/EMÜ artiklitest 3, 4, 5, 10 ja 11 ning I lisast tulenevad kohustused asulareovee puhastamisel. Eesti vastab komisjonile märtsis 2017.

Põhjendatud arvamused (4)

Rikkumismenetlus 2013/2107 (KEM) – komisjon juhtis 27.09.2013 ametlikus kirjas tähelepanu nitraadidirektiivi (91/676/EMÜ) rakendamisele Eestis ning tõi välja neli sisulist etteheidet. Eesti nõustus etteheidetega osaliselt ning kinnitas vastuses, et kavatseb riigisisese õiguse direktiiviga kooskõlla viia. 2015. aastal pidas Eesti komisjoniga läbirääkimisi, mis puudutasid veeseaduse muudatuste täpsemat sisu ja võimalikku ajakava.

26.02.2016 sai Eesti samas rikkumismenetluses põhjendatud arvamuse, milles komisjon esitas endiselt kaks etteheidet, mis puudutavad väetiste kasutamise keeluaega ja väetiste kasutamise piiranguid põllumajandusmaal. Komisjon leidis, et Eesti ei rakenda korrektselt direktiivi artiklit 5 koostoimes direktiivi II ja III lisaga.

Eesti ei nõustu komisjoni etteheidetega ja leiab, et veeseaduse viimase muudatusega sätestatud lämmastikväetiste laotamise keeluaeg vajadusel juba 15. oktoobrist vastab direktiivi nõuetele ja on teaduslikult põhjendatud. Eesti nõustus siiski kehtivaid vedelsõnniku laotamise keeluaega üleminekuaegu lühendama nelja aasta võrra järkjärgulise ajakava kohaselt, lubades selleks 2016. aasta kolmandas kvartalis muuta veeseadust. Eesti nõustus, et ehkki meetodika toitainete tasakaalu säilitamiseks vajalikku väetamist käsitleva nõude järgimiseks on soovituslikuna olemas, ei ole see Eestis õigusaktiga kinnitatud. Nõude ülevõtmiseks on välja töötatud Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu, millega sätestatakse maksimaalselt kasutada lubatud lämmastiku normid sõltuvalt kultuuride vajadusest ja planeeritud saagist.

Rikkumismenetlus 2012/2135 (RAM) – komisjon saatis 26.09.2014 Eestile põhjendatud arvamuse, milles väitis, et Eesti alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduses sätestatud meede, millega kehtestatakse kolme kuu pikkune üleminekuperiood vana maksumärgiga aktsiisikaupade müügile, ei ole kooskõlas direktiivi 2008/118/EÜ (aktsiisi üldise korra kohta) ning proportsionaalsuse põhimõttega. Eesti ei nõustunud komisjoni etteheidetega ja vastas, et praegune kolmekuuline uutele maksumärkidele ülemineku periood aitab parimal viisil tagada, et ettevõtjad ei tekitaks ülemääraseid laovarusid ning seega ei lükkuks liiga kaua edasi uue aktsiisimäära alusel maksude maksmine. Samuti vastas Eesti, et meede on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Selles rikkumismenetluses ei ole 2016. aastal edasiminekuid olnud.

Rikkumismenetlus 2012/2242 (VM, SIM) – komisjon saatis 17.10.2014 Eestile põhjendatud arvamuse, mille järgi ei ole Eesti õiguses ettenähtud süsteem, millega rakendatakse ühenduse viisaeeskirjast tulenevat kohustust tagada õigus vaidlustada viisa andmisest keeldumine, selle tühistamine või kehtetuks tunnistamine, kooskõlas EL õigusega, eelkõige viisaeeskirjaga (määrusega (EÜ) nr 810/2009). Komisjoni arvates peab kolmanda riigi kodanikule olema viisa andmisest keeldumise otsuse vaidlustamisel tagatud õigus pöörduda viimases astmes kohtu poole, Eestis on võimalik esitada vaie aga ainult haldusorganile. Kuna põhjendatud arvamuses puudus üks lisa, edastas komisjon 27.02.2015 täiendava põhjendatud arvamuse, milles kõrvaldas õiguslikku argumentatsiooni muutmata selle menetlusvea. Eesti vastas komisjonile, et kuivõrd viisa väljastamise menetluses on kohtuliku kontrolli õigus igal juhul piiratud, siis tagab Eesti kehtestatud vaidmenetlus edasikaebamise korra, mis on kooskõlas viisaeeskirjaga, EL lepingu artikliga 19 ja EL põhiõiguste harta artikliga 47. Seega on Eesti arvates välismaalaste seaduses

kehtestatud süsteem, mille kohaselt ei ole viisa andmisest keeldumise, selle tühistamise või kehtetuks tunnistamise otsuse vaidlustamisel ette nähtud kohtusse pöördumise õigust, kooskõlas EL õigusega. Selles rikkumismenetluses ei ole 2016. aastal edasiminekuid olnud.

Rikkumismenetlus 2013/2186 (SIM) – komisjon saatis 27.01.2014 Eestile ametliku kirja, milles teatas, et Eesti ei ole täitnud otsustest K(2009) 7476 ja K(2011) 5478 tulenevat kohustust luua ühtne kontaktpunkt (SPOC) liikmesriikide välja antud passide ja reisidokumentide sertifikaatide ning kolmandate riikide kodanike elamislubade sertifikaatide vahetamiseks. Eesti vastas komisjonile, et kuigi otsused ei näe ette ühtse kontaktpunkti loomise ajakava, viime otsustest tuleneva kohustuse ellu hiljemalt aastal 2016. Komisjon esitas 30.03.2015 põhjendatud arvamuse, milles teatas, et ei pea vastuvõetavaks Eesti argumente kontaktpunkti loomisega viivitamisel. Vastupidiselt Eesti selgitustele, et kontaktpunkti loomine 2016. aastal on komisjoni otsustega kooskõlas, väidab komisjon, et Eesti tunnistas oma kohustust luua see 20.05.2012. Komisjon kutsus Eestit üles kõrvaldama väidetav rikkumine hiljemalt 30.06.2015. Vastuses põhjendatud arvamusele Eesti sisuliselt kordas ametliku kirja vastuses öeldut. Ühtne kontaktpunkt luuakse esimesel võimalusel, hiljemalt augustiks 2016.

Veebruaris 2016 palus komisjon Eestil esitada kinnituse ühtse kontaktpunkti loomise ajakava järgimise kohta, tulevaste kuude ajakava ja muu teave, mis võib olla vajalik ühtse kontaktpunkti loomise üksikasjade mõistmiseks. Eesti vastas, et projekti viiakse ellu lubatud ajakava järgi ning et Eestil on kavas hange välja kuulutada 2016. aasta aprillikuu jooksul.

2.2.2. Lõpetatud sisulised rikkumismenetlused (3)

Rikkumismenetlus 2010/2044 (KUM, HTM) – komisjon saatis 25.10.2012 Eestile põhjendatud arvamuse, milles leidis endiselt, et Eesti ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivile 1999/70/EÜ lisatud raamkokkuleppe klauslit 5. Täpsemalt on komisjon seisukohal, et Eestis puuduvad meetmed, mis võimaldaksid vältida koosseisuväliste teenistujate, akadeemilise personali ja loominguliste töötajatega järjestikuste tähtjaliste töölepingute sõlmimise kuritarvitamist. Eesti vastas põhjendatud arvamusele, et tunnistas akadeemilise personali ja loominguliste töötajate puhul vastuolu direktiivi nõuetega ning töötab vajalikud seadusemuudatused välja 2013. aasta esimesel poolel. Eesti esitas eelnõud 30.08.2013 ning kinnitas, et need esitatakse valitsusele 2013. aasta detsembriks. 26.03.2014 informeeris Eesti komisjoni eelnõude käigust ning lubas, et etendusasetuse seaduse muutmise seaduse eelnõu esitatakse valitsusele heakskiitmiseks 2014. aasta juunis. Samuti andis Eesti teada, et ülikooliseaduse, rakenduskõrgkooli seaduse ning teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu on edastatud Riigikogule menetlemiseks ja seaduse kavandatav jõustumisaeg on 01.01.2015.

Komisjon otsustas 28.05.2015 esitada Eesti vastu hagi EK-sse. Eesti ametnikud kohtusid 19.11.2015 komisjoniga, et välja selgitada hagi ese. Selgus, et allesjäänud rikkumise sisu on töölepingu seaduse § 10 lõikes 1 sätestatud tähtjaliste töölepingute sõlmimise vahele jääv kahekuuline periood, mis võimaldab komisjoni hinnangul akadeemilise personali puhul kuritarvitusi. Kohtumisel lepidi kokku, et Eesti uurib, kui suur on kuritarvitamise risk Eestis kehtivate õigusaktide puhul, ja annab komisjonile sellest ametliku ülevaate.

Eesti vastas komisjonile, et peale 01.01.2015 jõustunud seadusemuudatusi on tähtajaliste töölepingute järjestikuseks sõlmimiseks seatud piirangute kuritarvitamise risk seoses akadeemilises sektoris suveperioodil toimuva seisakuga minimaalne. Pärast seadusemuudatuste jõustumist sõlmitakse akadeemilises sektoris töölepingud valdavalt tähtajatult. Kehtivate õigusaktide järgi on kuritarvitamise risk minimaalne, seega ei ole vaja valdkonna õigusakte rohkem muuta ning direktiiv on õigesti üle võetud. Komisjon lõpetas 17.11.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2014/2067 (MKM) – komisjon saatis 11.07.2014 Eestile ametliku kirja, milles leidis, et Eesti ei täida oma kohustusi tulenevalt muudetud direktiivi 2006/126/EÜ artikli 7 lõike 5 punktist d, mis kohustab liikmesriike kasutama loodavat EL juhilubade infosüsteemi RESPER. Eesti nõustus komisjoni hinnanguga ning lubas infosüsteemi RESPER töökorda seada hiljemalt 15.10.2014 ja sellega direktiivist tulenevad kohustused täita. Komisjon esitas 27.02.2015 põhjendatud arvamuse, milles heitis ette, et Eesti ei ole ikka veel RESPER-iga liitunud. Eesti nõustus komisjoni etteheitega. RESPER-iga ühenduse loomine oktoobriks 2014 ei õnnestunud infotehnoloogiliste lahenduste planeeritust ajamahukama rakendamise tõttu. Eesti on infosüsteemiga ühinemiseks teinud pidevalt komisjoniga koostööd. Eesti teatas, et planeerib luua RESPER-iga ühenduse 2015. aasta juunis, kohe pärast testimisfaasi lõpuleviimist. Kuni RESPER-iga ühinemiseni kasutab riik liiklusohutuse suurendamiseks muid võimalusi. Komisjon otsustas 19.11.2015 pöörduda EK-sse, kuid hagi ei ole veel esitatud. Eesti ühines RESPER-iga 21.12.2015. Komisjon lõpetas 25.02.2016 menetluse.

Rikkumismenetlus 2014/2268 (MKM) – komisjon saatis 27.02.2015 Eestile ametliku kirja, milles heitis Eestile ette määruse (EL) nr 996/2010 (tsiviillennunduses toimuvate lennuõnnetuste ja intsidentide uurimise ja ennetamise kohta) ebaõiget rakendamist. Määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt tuleb liikmesriikidel tagada, et lennuõnnetuste uurimisorganid ja muud ohutusalase uurimisega seotud tegevuses osalevad asutused teevad koostööd eelkõikuleppe alusel. Sama säte kohustab liikmesriike komisjoni eelkõikulepetest teavitama. Eesti nõustus komisjoni etteheitega. Eesti edastas komisjonile 04.06.2015 jõustunud eelkõikuleppe Ohutusjuurdluse Keskuse, Politsei- ja Piirivalveameti, Häirekeskuse, Päästeameti ja Riigiprokuratuuri vahel. Lisaks edastas Eesti komisjonile 23.10.2015 jõustunud eelkõikuleppe Lennuameti ja Ohutusjuurdluse Keskuse vahel. Komisjon lõpetas 25.02.2016 menetluse.

III OSA

„EU PILOTI“ PÄRINGUD AASTAL 2016

"EU Pilot" on komisjoni projekt, millega Eesti ühines 14.09.2010. Projekti eesmärk on kaebuste ja päringute kiirem ja tõhusam menetlemine ning EL õiguse rikkumiste lahendamine võimalikult varases staadiumis. Tegemist ei ole veel rikkumismenetlusega, vaid sellele eelneva Eesti ja komisjoni dialoogiga. Projekti "EU Pilot" andmebaasi kaudu edastab komisjon kodanike kaebusi, päringuid ja komisjoni enda küsimusi. Nendele vastamiseks antakse liikmesriigile aega kümme nädalat. Vastuse koostab valdkonna eest vastutav ministeerium ja vastamine toimub Välisministeeriumi vahendusel andmebaasi kaudu.

2016. aasta jooksul algatati Eesti suhtes 23 uut „EU Piloti“ päringut, nendest ühe võttis komisjon ise tagasi „EU Piloti“ menetluse tingimustele mittevastavuse tõttu (2015. aastal oli algatatud päringuid 15). Aasta jooksul lõpetati 21 päringut ja nendest 15 juhul jäi komisjon Eesti vastusega rahule. 31.12.16 seisuga oli Eesti suhtes avatud 22 „EU Piloti“ päringut. Ülevaatlik statistika „EU Piloti“ päringute kohta on esitatud ka ülevaate IV osas.

"EU Piloti" tähtsustamine ja sellele suurema tähelepanu pööramine aitab vähendada Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluste arvu. Praegu on näha, et enamik päringutest lõppevad „EU Piloti“ staadiumis ning rikkumismenetlust ei algatagi.

Komisjon avaldas 2016. aasta lõpul uue teatise „EL õigus: parema kohaldamisega paremad tulemused“, kus muu hulgas märgib, et nüüdsest kavatakse ta algatada rikkumismenetlused ilma „EU Piloti“ mehhanismi kasutamata, kui just ei leita, et konkreetset juhtumil oleks „EU Pilotist“ kasu. Seega saab „EU Piloti“ süsteemi kasutamisest enne rikkumismenetluse algatamist senise reegli asemel erand. Seda enam on oluline jätkata praegust praktikat ja esitada komisjonile juba „EU Piloti“ raames läbimõeldud ja põhjalikud selgitused, et komisjonil puuduks põhjus rikkumismenetlust algatada.

Raske on ennustada, kui palju Eesti suhtes algatatavate rikkumismenetluste arv komisjoni uue lähenemise tõttu suureneb. Nagu eespool märgitud, 2016. aastal algatati Eesti suhtes 23 „EU Piloti“ päringut, 2015. aastal oli algatatud päringuid 15.

Lõpetatud „EU Piloti“ päringud, millele järgneb rikkumismenetlus

Aasta jooksul lõpetati 21 „EU Piloti“ päringut, millest 6 juhul otsustas komisjon „EU Piloti“ toimiku küll sulgeda, kuid alustas või plaanib alustada rikkumismenetluse. Alljärgnevalt on välja toodud just need 2016. aastal lõpetatud päringud, mille puhul komisjon plaanib alustada või on alustanud rikkumismenetluse.

- 1) Päring **7590/15/GROW (SOM)** – puudutas ELTL artikleid 49 ja 63. Komisjoni hinnangul ei õnnestunud Eestil põhjendada apteekidele kehtestatud omandipiiranguid. Komisjon leidis, et Eesti ei esitanud piisavalt tõendeid, mis kinnitaksid, et väidetavate rahvatervise probleemide ja apteekidele kehtestatud omandipiirangute vahel on seos.

- 2) Päring **6803/15/HOME (SIM)** – komisjon leidis, et määrusega (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad), on vastuolus tasu võtmise piiriületuse ootejärjekorras koha broneerimise ja ooteala kasutamise eest Eesti idapiiril. Komisjon leidis, et nõudes piiriületuse ootejärjekorras koha broneerimist ning võttes tasu broneerimise ja ooteala kasutamise eest, teeb Eesti täiendavat kontrolli või seab lisatingimusi välispiiri ületamisele.
- 3) Päring **8187/15/JUST (JUM)** – käsitles Eesti õiguse kooskõla raamotsusega 2008/913/JSK teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega. Komisjon ei pidanud Eesti pakutud meetmeid vastuolu kõrvaldamiseks piisavateks.
- 4) Päring **6518/14/ENVI (KEM)** – käsitles direktiivi 91/271/EMÜ asulareovee kogumise ja puhastamise kohta. Komisjon analüüsis Eesti esitatud teavet ja leidis, et Eesti on jätnud täitmata direktiivi artiklitest 3, 5, 10 ja 15 ning I lisast tulenevad kohustused asulareovee puhastamisel.
- 5) Päring **7681/15/FISM (VM)** – käsitles EL liikmesriikide vaheliste kahepoolsete investeringute soodustamise ja kaitse lepingute kooskõla EL õigusega. Komisjon leidis, et Eesti pakutavad meetmed vastuolu kõrvaldamiseks pole piisavad.
- 6) Päring **7110/14/MOVE (MKM)** – käsitles direktiivi 2007/59/EÜ ühenduse raudteesüsteemis vedureid ja ronge juhtivate vedurijuhtide sertifitseerimise kohta. Komisjoni hinnangul ei ole Eesti direktiivi artikli 9 lõiget 1, artikli 11 lõikeid 2 ja 3, artikli 16 lõiget 1, artiklit 26 ning artikli 29 lõikeid 1, 2 ja 3 riigisisese õigusesse õigesti üle võtnud.

IV OSA STATISTIKA

4.1. Statistika Eesti osalemise kohta ELK menetlustes

Eesti osalusega uued menetlused EK-s, üldkohtus ja EFTA Kohtus 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Eelotsused	15	17	7	10	15
Otsesed kaebused, sh apellatsioonid	0	4	2	2	0
Menetlusse astumine	2	7	1	1	0
Arvamused	0	2	1	1	0
EFTA Kohus	1	0	1	0	0
Kokku:	18	30	12	14	15

Tabelis esitatud statistika on koostatud selle põhjal, mis aastal Eesti on oma seisukoha esitanud.

Otsesed hagid, mille menetlus jätkus aastal 2016

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
T-117/15	Eesti Vabariik vs. Euroopa Komisjon	Kohtuistung 07.09.2016
T-157/15	Eesti Vabariik vs. Euroopa Komisjon	Kohtuistung 10.01.2017

Kohtuasjad, milles Eesti on menetlusse astunud ning mis on 31.12.2016 seisuga pooleli või lõpetati 2016. aasta jooksul

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
C-126/15	Euroopa Komisjon vs. Portugal	Kohtujuristi ettepanek 27.10.2016

Eelotsusemenetlused, milles Eesti on esitanud seisukoha ning mis on 31.12.16 seisuga pooleli või lõpetati 2016. aasta jooksul

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
C-493/14	Dilly's Wellnesshotel (eelotsust taotlev kohus: Austria)	Kohtuotsus 21.07.2016
C-501/14	EL-EM-2001 (eelotsust taotlev kohus: Ungari)	Kohtuotsus 19.10.2016
C-550/14	Envirotec Denmark (eelotsust taotlev kohus: Taani)	Kohtuotsus 26.05.2016
C-72/15	Rosneft (eelotsust taotlev kohus: Ühendkuningriik)	Kohtuotsuse kuulutamine 28.03.2017
C-114/15	Audace e.a. (eelotsust taotlev kohus: Prantsusmaa)	Kohtuotsus 27.10.2016
C-203/15, C-698/15	Tele2 Sverige jt (eelotsust taotlevad kohtud: Rootsi ja Ühendkuningriik)	Kohtuotsus 21.12.2016
C-280/15	Nikolajeva (eelotsust taotlev kohus: Eesti, Harju Maakohus)	Kohtuotsus 22.06.2016
C-446/15	Signum Alfa Sped (eelotsust taotlev kohus: Ungari)	Määrus (kodukorra art 99) 10.11.2016
C-464/15	Admiral Casinos & Entertainment (eelotsust taotlev kohus: Austria)	Kohtuotsus 30.06.2016
C-549/15	E.ON Biofor Sverige (eelotsust taotlev kohus: Rootsi)	Kohtujuristi ettepanek 18.01.2017
C-568/15	Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kohtuotsus 02.03.2017
C-564/15	Farkas (eelotsust taotlev kohus: Ungari)	Kohtujuristi ettepanek 10.11.2016
C-572/15	F. Hoffmann-La Roche (eelotsust taotlev kohus: Eesti Riigikohus)	Kohtuotsus 05.10.2016
C-15/16	Baumeister (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kirjalikud märkused 13.09.2016
C-18/16	K (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad)	Kirjalikud märkused 04.08.2016. Kohus on otsustanud teha

		kohtuotsuse ilma kohtuistungita.
C-102/16	Vaditrans (eelotsust taotlev kohus: Belgia)	Kohtujuristi ettepanek 02.02.2017
C-193/16	E (eelotsust taotlev kohus: Hispaania)	Kirjalikud märkused 04.10.2016
C-194/16	Bolagsupplysningen et Ilsjan (eelotsust taotlev kohus: Eesti Riigikohus)	Kohtuistung 20.03.2017
C-284/16	Achmea (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kohtuistung 19.06.2017
C-320/16	Uber France (eelotsust taotlev kohus: Prantsusmaa)	Kohtuistung 24.04.2017
C-358/16	UBS et Alain Hondequin, Holzem, et consorts (eelotsust taotlev kohus: Luksemburg)	Kirjalikud märkused 12.12.2016
C-403/16	El Hassani (eelotsust taotlev kohus: Poola)	Kirjalikud märkused 23.01.2017
C-434/15	Asociación Profesional Elite Taxi (eelotsust taotlev kohus: Hispaania)	Kohtujuristi ettepanek 06.04.2017
C-426/16	Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen e.a. (eelotsust taotlev kohus: Belgia)	Kirjalikud märkused 22.02.2017

Arvamused, milles Eesti on esitanud seisukoha ning mis on 31.12.2016 seisuga pooleli või lõpetati 2016. aasta jooksul

Arvamuse taotluse number	Sisu	Menetluse staadium
A-1/15	Arvamuse taotlus, mille esitas Euroopa Parlament ELTL artikli 218 lõike 11 alusel (Euroopa Liidu ja Kanada vahel kavandatav leping, mis käsitleb broneeringuinfo edastamist ja töötlemist)	Kohtujuristi ettepanek 08.09.2016

4.2. Eesti vastu algatatud rikkumismenetluste statistika

Rikkumismenetluste algatamine aastate kaupa 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Mitteõigeaegne ülevõtmine	5	11	10	15	17
Sisuline rikkumine	6	5	5	1	3
Kokku	11	16	15	16	20

Rikkumismenetluste lõpetamine aastate kaupa 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Mitteõigeaegne ülevõtmine	21	7	17	4	13
Sisuline rikkumine	2	8	7	2	3
Kokku	23	15	24	6	16

Kõik algatatud rikkumismenetlused ministriumide ja staadiumide kaupa 2004-2016

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud
Haridus- ja Teadusministeerium (HTM)	8	3	0	8
Justiitsministeerium (JUM)	15	4	0	14
Keskkonnaministeerium (KEM)	71	37	9	69
Kultuuriministeerium (KUM)	4	2	0	4
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)	101	30	9	97
Maaeluministeerium (MEM)	55	0	0	55
Rahandusministeerium (RAM)	88	19	2	75
Siseministeerium (SIM)	20	7	0	15
Sotsiaalministeerium (SOM)	59	21	4	55
Välisministeerium (VM)	4	1	0	3
Kokku	425	124	22	395

Kõik algatatud rikkumismenetlused 2004-2016: mitteõigeaegsed ülevõtmised

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud	Poleeli
HTM	7	2	0	7	0
JUM	8	0	0	7	1
KEM	38	19	3	38	0
KUM	3	2	0	3	0
MKM	79	20	5	76	3
MEM	55	0	0	55	0
RAM	78	14	1	67	11
SIM	17	5	0	14	3
SOM	52	17	4	48	4
VM	3	0	0	3	0
Kokku	340	79	13	318	22

Kõik algatatud rikkumismenetlused 2004-2016: sisulised rikkumismenetlused

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud	Poleeli
HTM	1	1	0	1	0
JUM	7	4	0	7	0
KEM	33	18	4	31	2
KUM	1	0	0	1	0
MKM	22	10	4	21	1
MEM	0	0	0	0	0
RAM	10	5	1	8	2
SIM	3	2	0	1	2
SOM	7	4	0	7	0
VM	1	1	0	0	1
Kokku	85	45	9	77	8

Poleliolevad rikkumismenetlused ministeeriumide ja etappide kaupa 31.12.2016 seisuga

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
HTM	0	0	0
JUM	1	0	0
KEM	1	1	0
KUM	0	0	0
MKM	2	2	0
MEM	0	0	0
RAM	9	4	0
SIM	3	2	0
SOM	4	0	0

VM	0	1	0
Kokku	20	10	0

Pooliiolevad rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades 31.12.2016 seisuga

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
HTM	0	0	0
JUM	1	0	0
KEM	0	0	0
KUM	0	0	0
MKM	1	2	0
MEM	0	0	0
RAM	8	3	0
SIM	2	1	0
SOM	4	0	0
VM	0	0	0
Kokku	16	6	0

Pooliiolevad sisulised rikkumismenetlused 31.12.2016 seisuga

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
HTM	0	0	0
JUM	0	0	0
KEM	1	1	0
KUM	0	0	0
MKM	1	0	0
MEM	0	0	0
RAM	1	1	0
SIM	1	1	0
SOM	0	0	0
VM	0	1	0
Kokku	4	4	0

4.3. Statistika "EU Pilot" päringute kohta 2010-2016

EU Pilot päringute algatamine ja lõpetamine aastate kaupa

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Kokku
Algatatud EU Pilot päringud	11	19	26	27	23	15	23	144
Lõpetatud EU Pilot päringud	1	13	24	26	19	17	22	122

Kõik EU Pilot päringud ministeeriumide ja staadiumide kaupa

Ministeerium	Algatatud	Lõpetatud	Pooleliolevad
Haridus- ja Teadusministeerium (HTM)	3	3	0
Justiitsministeerium (JUM)	11	10	1
Keskonnaministeerium (KEM)	31	25	6
Kultuuriministeerium (KUM)	1	1	0
Majandus- ja Kommunikatsiooni- ministeerium (MKM)	52	45	7
Maaeluministeerium (MEM)	5	4	1
Rahandusministeerium (RAM)	16	12	4
Siseministeerium (SIM)	11	8	3
Sotsiaalministeerium (SOM)	11	11	0
Välisministeerium (VM)	3	3	0
Kokku	144	122	22